

Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w Czeladzi

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

W CZELADZI

W ROKU 2021

OPRACOWAŁA

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Marii Nogajowej w Czeladzi
mgr Bożena Podgórska

1. Stan i zmiany w organizacji Biblioteki

1.1. Najważniejsze problemy w działalności Biblioteki; osiągnięcia i sukcesy; co utrudniało pracę? Wpływ pandemii na działalność biblioteki.

Na pracę Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czeladzi w 2021 roku w znacznym stopniu wpłynęła pandemia. Ze względu na obowiązujące obostrzenia do czerwca ograniczono pracę czytelników w filiach poprzez wyłączenie z użytku stanowisk komputerowych oraz brak możliwości czytania prasy na miejscu. Mając jednak na względzie potrzeby czytelników, wypożyczano czasopisma i dzienniki do domu. Do końca kwietnia w soboty były nieczynne Biblioteka Główna i Filia nr 2.

Pandemia uniemożliwiła również prowadzenie spotkań czytelniczych dla wszystkich grup czytelników. Do września nie odbywało się głośne czytanie książek w przedszkolach, a przez cały rok – spotkania w Domu Pomocy Społecznej „Senior”. W Kopalni Kultury (która jest jednostką organizacyjną biblioteki) kilkakrotnie zmieniano terminy koncertów i spektakli lub odwoływano je, a przegląd *Czeladzkie Talenty* odbył się w formie online.

Mimo tych niesprzyjających warunków, MBP w Czeladzi może się pochwalić sukcesami. W grudniu 2021 podpisano umowę z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego na dofinansowanie zadania „Modernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Główniej im. Marii Nogajowej w Czeladzi wraz z montażem windy” w ramach Kierunku interwencji 2.1. „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”, Priorytet 2 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. Kwota dofinansowania wynosi 995 tys. zł. Dzięki grantowi biblioteka przeprowadzi remont budynku centrali i dostosuje go do współczesnych standardów obiektów użyteczności publicznej m.in. przez montaż windy. Ponadto zmieni się aranżacja budynku, co zwiększy atrakcyjność biblioteki i pozytywnie wpłynie na jej wizerunek.

W 2021 roku Biblioteka zakwalifikowała się do 4. Rundy Programu Rozwoju Bibliotek. Istotą tego projektu jest wspieranie bibliotek publicznych w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej a także pomoc im w zdiagnozowaniu potrzeb lokalnych społeczności i wprowadzeniu usług, które będą odpowiadać na te potrzeby. Dzięki udziałowi w projekcie biblioteka otrzymała laptop, tablet i kamerę internetową. Program Rozwoju Bibliotek to przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, prowadzone przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

MBP przyłączyła się również do projektu „Nie siedź-sieciuj” Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Inicjatywa ta jest częścią Programu Rozwoju Bibliotek 2021 - 2022 realizowanego ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i ma

na celu wzmocnienie istniejącej lub powołanie nowych sieci współpracy bibliotekarzy działających na terenie województwa. W województwie śląskim projekt prowadzi i koordynuje Biblioteka Śląska.

Kolejnym sukcesem czeladzkiej ksiąźnicy było otrzymanie grantu w wysokości 22 938 zł ze środków finansowych Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021 – 2025. Natomiast Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozytywnie rozpatrzyło wniosek Kopalni Kultury o dofinansowanie projektu w ramach programu "Partnerstwo dla książki". Pozyskaliśmy prawie 16 tysięcy złotych, które wykorzystano na realizację projektu (Po)dziel się pasją!

1.2. Zmiany w dokumentach organizacyjnych i ich zakres w stosunku do stanu w 2020 r. (np. w statutach, regulaminach, instrukcji kancelaryjnej, dokumentacji związanej z ochroną danych osobowych).

W roku sprawozdawczym nastąpiły następujące zmiany w dokumentach organizacyjnych biblioteki:

- ✓ Zarządzenie nr 2/2020 z dnia 23 marca 2021 w sprawie: wprowadzenia Regulaminu studia nagrań w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi - Kopalnia Kultury ul. Trznadla 1, 41-253 Czeladź
- ✓ Zarządzenie nr 4/2021 z dnia 26 kwietnia 2021 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu Przeglądu „Czeladzkie Talenty” 04.05 - 14.06.2021 r.
- ✓ Zarządzenie nr 6/2021 z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie: zmiany Regulaminu organizacyjnego w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi
- ✓ Zarządzenie nr 7/2021 z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie: wprowadzenia zmian w Regulaminie korzystania z Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi
- ✓ Zarządzenie nr 8/2021 z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przeprowadzenia zbiórki publicznej o numerze 2021/1182/KS w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi na Zakup nowości wydawniczych na użytek czytelników - Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi
- ✓ Zarządzenie Nr 11/2021 z dnia 7 września 2021 r. w sprawie: wprowadzenia Aneksu nr 1 do Regulaminu Pracy Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi

- ✓ Zarządzenie Nr 14/2021 z dnia 19 października 2021 r. w sprawie: wprowadzenia Aneksu nr 2 do Regulaminu Pracy Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi
- ✓ Zarządzenie nr 17/2021 z dnia 24 listopada 2021 w sprawie: wprowadzenia zmian w Polityce przetwarzania danych osobowych w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi,
- ✓ Zarządzenie nr 19/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie: wprowadzenia zmian w Regulaminie postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi.

1.3. Czy istnieją zagrożenia, a może własne plany dotyczące zmian w sieci bibliotecznej w 2022 r. (np. łączenie lub likwidacja filii, połączenie biblioteki z inną instytucją?) –

W 2022 r. planowane jest otwarcie nowej jednostki Biblioteki – Mediateki, usytuowanej w dawnej cechowni KWK „Saturn”. Mediateka powstaje dzięki dotacji z Unii Europejskiej na remont dawnych pokopalnianych struktur. Otwarcie Mediateki będzie wiązało się z przeniesieniem tam znajdującej się nieopodal Filii nr 5. Do zbiorów placówki zostanie też przeniesiony księgozbiór ze zlikwidowanej w 2020 r. Filii nr 4.

1.4. Nagrody, wyróżnienia otrzymane przez Bibliotekę i bibliotekarzy w 2021 r. (kto przyznał, za co?).

Za swą aktywność oraz udział w akcjach ogólnopolskich Biblioteka otrzymała następujące nagrody i podziękowania:

- wyróżnienie w konkursie na najciekawsze i wyjątkowe wydarzenia zorganizowane w ramach tegorocznej edycji Nocy Bibliotek przez organizatora tejże ogólnopolskiej imprezy i firmę Platon zajmującą się dystrybucją książek. W nagrodę Biblioteka otrzymała pamiątkowy dyplom oraz zestaw książek związanych z hasłem tegorocznej akcji *Czytanie wzmacnia*
- list od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z podziękowaniami za udział i współtworzenie *Narodowego Czytania*
- certyfikat Instytutu Książki za udział i koordynację projektu *Mała książka – wielki człowiek*
- dyplom od Muzeum Żydów Polskich POLIN za udział w Akcji Żonkile, upamiętniającej 78. rocznicę wybuchu powstania w getcie
- dyplom za udział w Tygodniu Kodowania CodeWeek 2021

- dyplom za udział w ogólnopolskiej akcji „Kinder Mleczna Kanapka. Przerwa na Wspólne Czytanie”. Wraz z dyplomem otrzymaliśmy pięknie wydane książki oraz papierowy teatrzyk kamishibai.

1.5. Dostępność usług bibliotecznych w soboty – czy biblioteka pracuje w soboty, problemy ze zmianą organizacji pracy biblioteki w ciągu tygodnia; poziom czytelnictwa w soboty. Ocena dostępności biblioteki w soboty. Czy biblioteka, która nie pracuje w soboty rozważa otwarcie placówki w ¼ sobót w roku, aby spełnić kryteria przystąpienia do dotacji na zakup i zdalny dostęp do nowości w 2022?

W 2020 roku Biblioteka była dostępna dla czytelników przez dwie soboty w miesiącu w godz. 9⁰⁰ – 15⁰⁰ (6 godzin). Informacje o sobotach pracujących w danym miesiącu są dostępne w Bibliotece, na stronie internetowej Biblioteki, na jej profilu na Facebooku. Czytelnicy informują się również telefonicznie. Biblioteka nie może pracować większej ilości sobót w ciągu miesiąca ze względów organizacyjnych – otwarcie Biblioteki w więcej niż dwie soboty w miesiącu spowodowałoby problemy z obsadą agend w trakcie tygodnia.

W 2021 roku w okresie od stycznia do kwietnia Biblioteka nie pracowała w soboty ze względu na obostrzenia związane z pandemią. Natomiast począwszy od maja do końca roku sprawozdawczego placówka powrócono do pracy w systemie 2 soboty w miesiącu. Wyjątkiem były miesiące wrzesień i październik, kiedy Biblioteka organizowała w soboty duże imprezy (Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek), w organizację których zaangażowani byli wszyscy pracownicy merytoryczni - wówczas MBP pracowała tylko 1 sobotę w miesiącu. Dostępność biblioteki przez 2 soboty w miesiącu wydaje się być wystarczająca. Poziom czytelnictwa w soboty jest zdecydowanie mniejszy niż w ciągu tygodnia.

2. Zmiany w sieci. Modernizacja bazy lokalowej

2.1. Utworzenie nowych filii, punktów bibliotecznych; nowe komórki organizacyjne (lokalizacja, wyposażenie)

W maju 2021 r. w Centrum Przesiadkowym Dworzec Czeladź otwarto punkt biblioteczny St@cja KULTURALNY PASAŻER. Lokal wyposażono w regały na książki, 2 stanowiska komputerowe oraz stolik z 4 krzesłami. Osoby oczekujące na tramwaj lub autobus mają możliwość przejrzenia prasy kolorowej oraz skorzystania z komputera. St@cja pełni też funkcję punktu bookcrossingowego.

2.2. Likwidacja filii, punktów bibliotecznych, połączenia placówek (przyczyny). Czy pandemia spowodowała trwałe zamknięcie placówek filialnych?

Pandemia nie spowodowała trwałego zamknięcia placówek filialnych.

2.3. Zakupy nowych sprzętów, urządzeń technicznych (o wartości powyżej 1000 zł) znacząco poprawiających jakość pracy i estetykę pomieszczeń (przykłady).

W roku sprawozdawczym biblioteka zakupiła komputery, projektor multimedialny wraz z ekranem, tablicę magnetyczną, niszczarkę do dokumentów, regały naścienne oraz dwustronne na książki, komplet mebli (stoły, krzesła) na łączną kwotę 20 253,26 zł.

2.4. Modernizacja lokali bibliotecznych – nowe lokale, adaptacje, przykłady największych remontów i ich zakres; czy zaszły w ciągu roku jakieś zmiany w zakresie przystosowania lokali bibliotecznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Otwarty w maju 2021 roku punkt biblioteczny Stacja KULTURALNY PASAŻER jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Komputeryzacja

W załączeniu wypełniona ankieta.

4. Zbiory biblioteczne

4.1. Polityka gromadzenia zbiorów książkowych, nieksiążkowych (książki elektroniczne), preferencje.

Z budżetu miasta na zakup nowości w 2021 r. przeznaczono 36 000 zł (jest to kwota o 9 000 zł mniejsza w porównaniu z rokiem 2000).

Otrzymany grant Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyniósł 22 938,00 zł. (miasto spadło do drugiej grupy pod względem dochodu na 1 mieszkańca i po przeliczeniu otrzymaliśmy większy grant o 9 482 zł w porównaniu z rokiem 2020).

Mimo stałego i systematycznego wzrostu cen książek, ale dzięki wynegocjowanym wysokim upustom od cen detalicznych książek (36 do 48 %) oraz zwiększonej dotacji z Ministerstwa mogliśmy utrzymać zakup książek na podobnym poziomie (zakupiono jedynie 391 mniej pozycji książkowych).

Nabyto najbardziej poszukiwane przez czytelników tytuły i ukazujące się bestsellery, uzupełniano zacytane lub brakujące tytuły lektur. Z bogatej oferty rynku wydawniczego liczba wybieranych tytułów do zakupu ulegała dużej weryfikacji.

Zakupiono m.in.: Anna Dobrowolska *Zawodowe dziewczyny : prostytutka i praca*, Heidi Blake *Krwawe pozdrowienia z Rosji*, Andrzej Brzeziecki *Łukaszenka niedoszły car Rosji*, Barbara Włodarczyk *Szalona miłość: chcę takiego jak Putin*, Piotr Zychowicz *Alianci: opowieści niepoprawne politycznie* i *Nadchodzi III wojna światowa*, Dawid Attenborough *Życie na naszej planecie*, Kamil Janicki *Damy Władysława Jagiełły*, Andrzej Klim *Seks, sztuka i alkohol: życie towarzyskie lat 60*, Wojciech

Przylipiak *Sex, disco i kasety video: Polska lat 90*, Krystyna Gucewicz *Wakacje gwiazd w PRL*, Anna Gacek *Ekstaza: lata 90 początek*, Stanisław Tekieli *Pałac Kultury i... grozy oraz inne warszawskie mity*, Zbigniew Rokita *Kajś: opowieść o Górnym Śląsku*, Magdalena Grzebałkowska *Wojenka: o dzieciach, które dorosły bez ostrzeżenia*, Masaji Ishikawa *Za mroczną rzeką: jak przetrwałem piekło Korei Północnej*, Frances Gies *Życie średniowiecznego rycerza*, Ian Mortimer *Jak przetrwać w średniowiecznej Anglii*, Katarzyna Olkowicz *Nietypowy mundur: psy do zadań specjalnych*, Marianna Fijewska *Policjantki: kobiece oblicze polskich służb*, Dorota Kowalska *Adwokaci i ich najważniejsze sprawy*.

Zakupiono również książki Sławomira Kopera: *Blaski i cienie II Rzeczypospolitej, Jagiellonowie : złoty wiek, Najdalsze kresy: ostatnie polskie lata, Milionerki: fortuny Polek...* oraz książki Iwony Kienzler : *Cudzoziemskie żony i matki władców Polski i Gierek i jego Czerwony Dwór*.

Tematyka obyczajowo-żydowska wzbogacona została o kilka tytułów: Deborah Feldman *Exodus. Księga wyjścia: moja droga do Berlina*, Magda Łucyan *Dzieci getta: ostatni świadkowie zagłady*, Edith Velmans *Historia Edith*, Brenner Hannelove *Dziewczęta z pokoju 28*, Monika Libicka Gela *Skarb z Archiwum Ringelbluma...*

Po sukcesie wydawniczym książek Pawła Reszki a także w związku z rozwojem sytuacji epidemiologicznej w kraju zakupiono dla czytelników pozycje kontynuujące te tematy: Tomasz Mitra Ratownik, Frank Huyler *Igła w sercu: zapiski z oddziału ratunkowego*, Chirurg Paweł *O chirurgii inaczej*, Timothy Snyder *Amerykańska choroba: szpitalne zapiski o wolności*, Łukasz Łebek *Co gryzie weterynarza*.

Ze względu na spore zainteresowanie czytelników książkami o seryjnych mordercach kontynuowano zakup pozycji o tej tematyce. Można tu wymienić: Diana Brzezińska, Andrzej Gawliński *Zbrodnie bez ciał...*, Christopher Bery-Dee *Rozmowy z psychopatami: w otchłani zła*, Sue Black *Co mówią kości: mroczne tajemnice zbrodni*, John Douglas, Mark Olshaker *Mindhunter: tajemnice elitarniej jednostki FBI zajmującej się ściganiem seryjnych przestępców* oraz *Obsesja*, David Wilson *Mordercy*, Jan Gołębiowski *Umysł przestępcy, tajniki kryminalnego profilowania psychologicznego*, Ann Rule *Ted Bundy: bestia obok mnie*.

Powiększono ofertę biografii i zakupiono m.in. : Zofia Turowska *Osiecka: nikomu nie żal pięknych kobiet* oraz *Gustaw: opowieść o Holoubku*, Ula Ryciak *Niemoralna Kalina*, Marek Górlikowski *Państwo Gucwińscy*, Julio Ferrer *Diego: bóg futbolu*, Piotr Trybalski *Wszechmogący : Andrzej Zawada człowiek który wymyślił Himalaje*, Honorata Zapaśnik *Dziwny jest ten świat: opowieść o Waldemarze Milewiczu*,

Mirosław Wlekły *Górski: wygramy my albo oni*, Roman Graczyk *Demiurg: biografia Adama Michnika*, Susan Osorio-Mrozek *Przylepka i Potwór: nasza historia w listach i wspomnieniach*, Beata Żurek *Kama: historia Kamili Skolimowskiej*, Zbigniew Zamachowski *Zbyszek przez przypadki*, Hanna Faryna-Paszkiewicz *Kobusz: Jan Kobuszcowski z drugiej strony sceny*, Grzegorz Łyś *Dzkie żądze: Bronisław Malinowski nie tylko w terenie*, Łukasz Garbal *Wedlowie: czekoladowe imperium*, Anna Bimer *Chciałem być piosenkarzem : biografia Krzysztofa Krawczyka*, Magda Gessler *Magda: autobiografia Magdy Gessler*.

Dla miłośników podróży kupiono m.in. Marcin Wrona *Wroną po Stanach*, Aleksandra Lipczak *Ludzie z Placu Słońca*, Aleksandra Łojek *Belfast: 99 ścian pokoju*, Elżbieta Dzikowska *Polska znana i nieznana. Część 6*, Katarzyna Tubylewicz *Samotny jak Szwed: o ludziach północy którzy lubią bywać sami*, Jakub Rybicki *Po Bajkale: rowerem przez Syberię*, Witold Palak *Maharadża i królewski motor*, Elżbieta i Piotr Hajdukowie *To jest Afryka: normalność inaczej*, Martyna Kaczmarzyk *Gruzja: jak się żyje Polce w kraju wina, gościnności i drogowych absurdów*, Katarzyna Ogińska-Siedlak *Norwegia oczami łowców zórz*.

Zwolennicy gór i wypraw górskich mogli wyruszyć na szlaki z książkami: Arta Davidsona *Minus 100 stopni: pierwsze zimowe wejście na Mount Kinley*, Birger Amundsena *Harald: czterdzieści lat na Spitsbergenie*, Agaty Komosy-Styczeń *Taterniczki : miejsce kobiet jest na szczycie*, Katarzyny Zdanowicz *Zawsze mówi, że wróci: żony himalaistów opowiadają o życiu w cieniu wielkiej góry*, Beaty Sabały-Zielińskiej *TOPR 2: nie każdy wróci*, Henrika Svensena *Ku szczytom: nieodparty urok gór*, Cedrica Grasa *Alpiniści Stalina [nieznana historia braci Abalakowów]*, Micka Conefrey *Ostatni taki szczyt*.

Dla dorosłych kupowano najnowsze tytuły polskich autorów: Iwony Banach, Klaudii Bianek, Katarzyny Bondy, Kasi Bulicz-Kasprzak, Beaty i Eugeniusza Dębskich, Izabelli Frączyk, Gabrieli Gargaś, Doroty Gąsiorowskiej, Ałbeny Grabowskiej, Hanny Greń, Grażyny Jeromin-Gałuszki, Agnieszki Jeż, Joanny Jax, Agnieszki Janiszewskiej, Izabelli Janiszewskiej, Anny Kańtoch, Mirosławy Karety, Marty Kisiel, Magdaleny Knedler, Agaty Kołakowskiej, Magdaleny Kordel, Renaty Kosin, Agnieszki Krawczyk, Agnieszki Lignas-Łoniewskiej, Agnieszki Lis, Niny Majewskiej-Brown, Katarzyny Michalak, Doroty Milli, Krystyny Mirek, Marty Obuch, Lucyny Olejniczak, Agnieszki Olejnik, Joanny Opiat-Bojarskiej, Marii Paszyńskiej, Agaty Przybyłek, Katarzyny Puzyńskiej, Małgorzaty Rogali, Olgi Rudnickiej, Anny Rybkowskiej, Wioletty Sawickiej, Małgorzaty Oliwii Sobczak, Nataszy Sochy, Magdy Stachuli, Edyty Świętek, Pauliny Świst, Tanyi Valko, Magdaleny Wala, Sabiny Waszut, Weroniki Wierzchowskiej, Karoliny Wilczyńskiej, Magdaleny Witkiewicz, Marty Zaborowskiej, Bogny Ziembickiej

oraz Adriana Bednarka, Piotra Borlika, Przemysława Borkowskiego, Wojciecha Chmielarza, Marcina Ciszewskiego, Maxa Czornyj, Mariusza Czubaja, Ryszarda Ćwirleja, Jacka Dukaja, Jacka Galińskiego, Grzegorza Kapli, Daniela Komorowskiego, Piotra Kościelnego, Marka Krajewskiego, Roberta Małeckiego, Marcina Margielewskiego, Marcela Mossa, Remigiusza Mroza, Jędrzeja Pasierskiego, Przemysława Piotrowskiego, Aleksandra Rogozińskiego, Bartka Rojnego, Aleksandra Sowy, Marka Stelara, Vincentego V. Severskiego, Jakuba Szamałka i innych.

Literaturę zagraniczną reprezentują m.in.: Rachel Abbott, Sandra Brown, Rachel Caine, Chris Carter, Lee Child, Harlan Coben, Kathryn Croft, Sarah A. Denzil, Lisa Gardner, Tess Gerritsen, Lisa Gray, Kristin Hannah, Lisa Jewell, Ben Kane, Alex Kava, Stephen King, Charlotte Link, Aleksandra Marinina, Bernard Minier, Jojo Moyes, B.A. Paris, Jodi Picoult, T.R. Ragan, Nicola Rayner, J.D. Robb, Nora Roberts, Peter Robinson, Karin Slaughter, Nicolas Sparks, C.L. Taylor, Samantha Young i Sue Watson.

Dla zwolenników kryminalnych powieści pisarzy skandynawskich, zakupiono pozycje m.in.: Jussi Adler-Olsen, Tove Alsterdal, Elisabeth Asbrink, Samueli Bjork, Christoffera Carlssonna, Camilli Grebe, Anne Mette Hancock, Monsa Kallentoffa, Camilli Lackberg, Ruth Lillegraven, Jo Nesbo, Hakan Nesser, i Anne B. Ragde.

Miłośniczkom literatury historycznej i „kobiecej” przybyły książki poczytnych autorek: P.K. Adams, Kiery Cass, Elizabeth Chadwick, Diane Chamberlain, Renaty Czarneckiej, Richarda Paula Evansa, Philippe Gregory, Lisy Kleypas, Sarah Lark, Judith Lennox, Janiny Leśniak, Iny Lorentz, Guillaume Musso, Santy Montefiore, Magdaleny Niedźwieckiej, Doroty Pająk-Pudy, Lucindy Riley, Danielle Steel, Lisy Scottoline i innych.

Dla odbiorców fantastyki zakupiono książki m.in.: Petera V. Brett, Jakuba Ćwieka, Michała Gołkowskiego, Anety Jadowskiej, Jacka Komudy, Marcina Mortki, Andrzeja Pilipiuka, Adama Przechrzt, Roberta J. Szmida, Mirosława Zambocha, Andrzeja Ziemiańskiego.

Zbiory biblioteki wzbogaciły się w tym roku o pozycje pisarzy pochodzących z Czeladzi:

- Magdaleny Majcher: *Mocna więź, Małe wielkie sekrety, Obca kobieta, Światło które nigdy nie gaśnie, Światło które rozjaśnia mrok*
- Przemka Corso *Serca twego chłód*
- Barbary Gruszki-Zych *Nie chciałam ci tego mówić*
- Dawida Markiewicza *Wieczna iluzja*
- Adama Ambrożego Wilczyńskiego *Pszczelarskie pasje w 100 letniej historii Śląskiego Związku Pszczelarzy w Katowicach*

– Tomasza Cukiernika *Michałkiewicz: biografia: na ostatniej prostej*

Zakup **literatury dziecięcej i młodzieżowej** podlega dużej selekcji. Kontynuowane są m.in. cykle dla młodzieży: *A to historia – zdarzyło się w Polsce...*, *Ale historia...*, *Bohaterowie Magicznego Drzewa*, *Ignacy i Mela na tropie złodzieja*, *Dziennik Cwaniaczka*, *Zwiadowcy*, *Szkoła Magicznych Zwierząt*, *Brygada Brawurowych Kur*, *Supercepcja*, *Małe lichy*, *Akademia Mrocznych Zaklęć*, *Akademia Dobra i Zła*, *Lustrzanna*, *Podręcznik dla Superbohaterów*, *Pan Samochodzik i...* Kupiono też: cykl kryminałów dla młodzieży Robina Stevensa (*Zbrodnia nie przystoi damie*, *Herbatka z arsenikiem*, *Zbrodnia pierwszej klasy*), Agnieszki Stelmaszczyk (cykle *Klub Poszukiwaczy Przygód* i *Zagadka purpurowej orchidei*), Anety Jadowskiej *Franek i Finka*, Jessici Townsend cykl o Morrigan Crow, cykl *Najstarsze klątwy* Cassandry Clare i Wesley Chu.

Zakupiono współczesną literaturę o problemach młodzieży. Można tu wymienić następujące pozycje: Wilson Rawls *Tam, gdzie rośnie czerwona paproć*, Cynthia Ellingsen *Nasze słoneczne lato*, Jenny Downham *Niepoprawna*, Lizy Wiemer *Zadanie domowe*, Zuzanna Klotschke *Mówili, że umiera się tylko raz*, Karolina Klimkiewicz *Ukryte w ciszy*, Kathinka Engel *Znajdź mnie. Teraz*, *Kochaj mnie. Na zawsze*, *Czekaj na mnie. Tutaj*, Barbara Stenka *Zostań sama w domu*.

Kontynuowano cykle : Julia Biel *To nie jest, do diabła, love story*, Klaudia Bianek *Więcej serca niż rozumu* oraz Holly Bourne *Klub Starych Panien*.

Z książek przygodowych i z pogranicza fantastyki przybyły cykle takie jak: Jeff Kinney *Rowley przedstawia*, Thomasa Brunstroma *Tata Oli jest chory*, *Obciachowe pomysły taty Oli*, *Kiedy tata Oli był mały*, *Gwiazdka z tatą Oli*, Anne Goscinny *Lukrecja poza zasięgiem* i *Lukrecja i dziwny świat dorosłych*, cykl *Kepler62 Wirus* i *Tajemnica*.

Dla młodszych zakupiono serie: *Samochodzik Franek*, *Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai* oraz *Nelly Rapp* Martina Widmarka. Kontynuowano cykl książeczek ukazujących się w seriach: *Zuzia* i *Mądra Mysz* Ralfa Butschkowa, *Dusia* i *Psinek-Świnek* Justyny Bednarek, *Feluś* i *Gucio* Katarzyny Kozłowskiej. Poszerzono ofertę o książki: Anti Saar (*Mati i ostatni kawałek ciasta*, *Mati jedzie autobusem*, *Mati nie umie zrobić salta*), Orianne Lallemand seria *Przygody Wilka*, Barbara Supel - seria *Staś Pętelka*, Aleksander Steffensmeier cykl o Krowie Matyldzie, Sara Ohlsson, Lisen Adbage (*Buteczka rządzi*, *Buteczka ratuje świat*) oraz Rafała Klimczaka (*Nudzimisie idą do szkoły*, *Nudzimisie na wakacjach*, *Nudzimisie i przyjaciele*).

W serii *Akademia Mądrego Dziecka* zakupiliśmy cykle :

- *Ruchome Obrazki* (*Dzikie Zwierzęta*, *Małe zwierzątka*, *Na wsi*, *W wodzie*)
- *Przygody z Nauką* (*Jajko*, *Cytryna Papier*)

- Zobacz, Dotknij, Poczuj (Krokodyl, Tygrys, Dinusie, Podwodny świat, Pojazdy, Zwierzęta leśne)
- z okienkami edukacyjne (Maszyny, Maszyny 2, Co by tu zjeść, Pory roku, Deszcz, Łąka, Pod gwiazdami, Dzień dobry pingwinku, Kto tu mieszka)
- Moja Wielka Wyszukiwarka (Pojazdy Przedszkole, Rok na placu budowy, Rok w lesie, Rok na zamku),

a także wiele pozycji interaktywnych (n.p. Podświetl i Odkryj: *Dinozaury, Ludzkie ciało, Na farmie*) oraz bajeczki dla najmłodszych: *Trzymaj mnie mocno, Grudniowy gość, Pestka i jajko, Leniusiolki, Raya i ostatni smok, Panna śmieszka i Pan Leniwiec, Znalazłem kotka, Czy mógłbym zostać Twoim psem.*

Na rynku wydawniczym pojawiło się wiele pozycji edukacyjnych dla dzieci, spośród których wybraliśmy: *Czy wiesz jak pomóc planecie, Chcę być eko, Jakie to drzewo: atlas dla dzieci, Ekoliski: misja ratowania Ziemi, Ciało człowieka : co się dzieje na zewnątrz, Ciało człowieka: co się dzieje w środku, Dlaczego nosimy maseczki, Ja i moje mikroby, Sekretne życie strupków, Brud: cuchnąca historia higieny.*

Zakup nowości

Opis	Liczba woluminów	Wartość w zł
Przybytki zbiorów Biblioteki w 2021 roku, w tym:	3.922	95.743,16
* <u>zbiory książkowe:</u>	3.826	90.798,00
Zakup ogółem	2.632	63.155,97
- zakup ze środków samorządowych	1.467	35.495,87
- darowizny gotówkowe	188	4.884,50
- odkupione za zagubione	29	588,92
- dotacja MKiDN	948	22.186,68
Dary rzeczowe	1.194	27.642,03
<u>zbiory specjalne</u>	96	4.945,16
Zakup ogółem	65	1.275,16
- ze środków samorządowych wydawnictwa multimedialne	27	503,04
- dotacja Ministerstwa Kultury wydawnictwa multimedialne	37	751,32
- odkupione za zagubione	1	20,80
Dary ogółem	31	3670,00
- zbiory specjalne	30	3.650,00
- wydawnictwa multimedialne	1	20,00

Średnia cena zakupionej nowości książkowej wyniosła 24,00 zł.

Średnia cena zakupionej nowości wyniosła 23,89 zł

Ogólnie przybytki zbiorów w porównaniu z poprzednimi latami kształtowały się następująco:

Rok	Liczba przybytków	Kwota
2015	4.070	90.863,88 zł
2016	4.384	94.161,73 zł
2017	4.514	101.651,86 zł
2018	4.498	99.478,05 zł
2019	4.436	100.139,60 zł
2020	4.326	109.418,67 zł
2021	3.922	95.743,16 zł

Liczba przybyłych zbiorów książkowych i wielkość wydatków na poszczególne agendy Biblioteki w 2021 roku przedstawiała się następująco :

Agenda	Zakup liczba woluminów i wartość	Dary rzeczowe liczba woluminów i wartość	Ogółem (łącznie zakup i dary rzeczowe) liczba woluminów i wartość
Wypożyczalnia dla Dorosłych	783 wol. 20.041,80 zł.	184 wol. 5.571,67 zł.	967 wol. 25.613,47 zł.
Czytelnia Naukowa	5 wol. 177,25 zł.	11 wol. 354,00 zł.	16 wol. 531,25 zł.
Oddział dla Dzieci i Młodz.	345 wol. 7.073,63 zł.	112 wol. 2.144,00 zł.	457 wol. 9.217,63 zł.
Filia nr 1	429 wol. 9.981,45 zł	448 wol. 10.450,38 zł.	877 wol. 20.431,83 zł.
Filia nr 2	648 wol. 16.034,63 zł	394 wol. 8.232,98 zł.	1.042 wol. 24.267,61 zł.
Filia nr 5	422 wol. 9.847,21 zł.	45 wol. 889,00 zł.	467 wol. 10.736,21 zł.
RAZEM	2.632 wol. 63.155,97 zł.	1.194 wol. 27.642,03 zł.	3.826 wol. 90.798,00 zł.

Na 1 czytelnika :

- zakupiono 0,63 wol. (środki samorządowe + MKiDN + dary gotówkowe + odkupione za zagubione)
- przybyło 0,91 wol. (łącznie z darami rzeczowymi)
- przybyło 0,93 egz.

Na 100 mieszkańców:

- zakupiono 9,11 wol. (środki samorządowe + MKiDN + dary gotówkowe)
- przybyło 13,24 wol. (łącznie z darami rzeczowymi)

– przybyło 13,57 egz.

Liczba czytelników na 100 mieszkańców 14,53
Liczba wypożyczeń na 100 mieszkańców 426,20

W 2021 roku przybyło ogółem 3.826 wol. zbiorów książkowych, z tego:

Rodzaj literatury	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	2.324	60,74
literatura piękna dla dzieci	890	23,26
literatura popularnonaukowa	612	16,00
RAZEM	3826	100

Główne zakupy nowości wydawniczych dokonywane były w hurtowniach książek PLATON w Ożarowie Mazowieckim i ATENEUM w Krakowie. Hurtownie te na drodze negocjacji zobowiązywały się do dostarczania książek z bieżącego ruchu wydawniczego, zachowując procedury *Ustawy o zamówieniach publicznych*. Współpraca układała się dobrze, dostawcy starali się realizować także nasze dodatkowe zamówienia. Kupowaliśmy również książki bezpośrednio w wydawnictwach, m.in.: Debit, Sonia Draga, Rebis i Replika. Droga negocjacji uzyskaliśmy od 25 do 48 % upustu od ceny detalicznej książek.

Informacje o potrzebach czytelników pozyskiwane są poprzez analizę dezyderatów składanych przez pracowników udostępniania, poprzez obserwację rynku wydawniczego, informacji pojawiających się w mediach, zapowiedzi wydawniczych poszczególnych wydawnictw, księgarni internetowych i recenzji nowości zamieszczanych w prasie codziennej i w czasopismach.

Zakup pozostałych zbiorów:

W 2021 roku przybyło 66 egz. książki mówionej (66 tytułów) do Wypożyczalni dla Dorosłych oraz Oddziału dla Dzieci i Młodzieży.

Zakupiono m.in.: Evzen Bocek: *Arystokratka w ukropie, Ostatnia arystokratka, Arystokratka na koniu, Arystokratka i fala przestępstw na zamku*, Katarzyna Bonda: *Balwierz, Nikt nie musi wiedzieć*, Ewa Cielesz *Tango*, Hanna Cygler *Złodziejki świąt*, Izabella Frączyk *Dziś jak kiedyś*, Joanna Jax: *Drugi brzeg, Smak wolności*, Grażyna Jeromin-Gałuszka *Stary kuferek*, Renata Kosin *Kobierce utkane z pajęczyny*, Joanna Kruszewska *Czas nadziei*, Katarzyna Mak: *Niepokorna, Nierozłączni, Nieuchwytny*, Dorota Milli: *Ta jedna miłość, To jedno lato, To jedno spojrzenie, To jedno zdjęcie, Dziewczyzna znad morza*, Katarzyna Berenika Miszczuk: *Ja cię kocham, a ty miau*, Marcel Moss: *Wszyscy muszą zginąć, Nie wiesz nic, Utraceni*, Remigiusz Mróz: *Szepty spoza nicości*, Agnieszka Olejnik: *Wianek z lawendy*, Anna Olszewska: *Dziewczyzna*

z fotografii, Agnieszka Pietrzyk: *Kto czyni zło*, Alek Rogoziński: *Miasteczko morderców*, *Teściowe muszą zniknąć*, *Teściowe w tarapatach*, *Złap mnie jeśli umiesz*, Jakub Szamałek: *Cokolwiek wybierzesz*, *Gdziekolwiek spojrzysz*, *Kimkolwiek jesteś*, Edyta Świątek: *Jedno życie wystarczy*, Bogna Ziembicka *Willa pod Jodłami* oraz cykle *Prawda zapisana w popiołach* i *Duchy minionych lat* Joanny Jax.

Dla dzieci zakupiono: *Zagadka stacji kosmicznej*, *Zagadka Zawiszy Czarnego* Zofii Staniszewskiej, *Na pomoc Patrycjjo!* Agnieszki Urbańskiej, *Lena i Tonio czyli świat gdy ma się kilka lat* Barbary Wicher, *Adaś i Słoń* Ludwik Janion.

W 2021 roku kontynuowaliśmy (rozpoczęte w 2020 roku) udostępnianie naszym czytelnikom bezpłatnych kodów do serwisu Legimi (wykupiono pakiet 70.000 stron).

Ten popularny serwis oferuje dostęp do kilkudziesięciotysięcznej bazy e-booków, która jest bogata i różnorodna gatunkowo. Wśród zbiorów Legimi znaleźć można zarówno tytuły popularnonaukowe, jak i beletrystykę (powieści sensacyjne, kryminały, thrillery, horrory, fantastykę, science-fiction, powieści obyczajowe, romanse, literaturę faktu, reportaże, biografie, poradniki, lektury szkolne oraz publikacje dla dzieci i młodzieży). Baza jest na bieżąco uzupełniana o nowości i bestsellery.

Dostęp do serwisu Legimi cieszy się w nas sporym zainteresowaniem i pomaga dotrzeć do czytelników będących miłośnikami książek w wersji elektronicznej, których liczba wzrosła w czasie panującej na całym świecie pandemii. Warunkiem otrzymania kodu dostępu jest posiadanie aktywnego konta czytelnika w naszej bibliotece. Dostęp do tej popularnej usługi jest możliwy m.in. na tabletach, smartfonach, laptopach i wybranych czytnikach e-booków.

W 2021 roku korzystaliśmy z różnych możliwości uzyskania kodów do serwisu Legimi dla naszych czytelników. W styczniu dokupiliśmy dodatkowy pakiet stron, ponieważ poprzedni został wykorzystany. Następnie mieliśmy otrzymać kody w ramach planowanego na ten rok projektu Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego, jednak w związku z tym, że nastąpiło przesunięcie jego realizacji, w czerwcu przyłączyliśmy się do Konsorcjum Śląskiego. Dzięki temu rozwiązaniu byliśmy w stanie wykupić po 25 kodów miesięcznie w okresie wakacyjnym (czerwiec-sierpień). Ostatecznie realizacja zadania „Książki online dla każdego”, wykonywanego w ramach wspomnianego wcześniej Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego, wystartowała u nas we wrześniu i zapewniła nam po 22 bezpłatne kody dostępu miesięcznie przez najbliższy rok (lub do wyczerpania limitu stron wykupionych w ramach projektu). Wówczas otrzymaliśmy także dostęp do serwisów IBUK Libra oraz

Ebookpoint Biblio. Niestety, po 4 miesiącach okazało się, że oferta ta wśród naszych czytelników nie znalazła zainteresowania.

Dotacja Biblioteki Narodowej

W 2021 roku biblioteka otrzymała grant z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 22 938,00 zł na zadanie „Poprawa oferty bibliotek publicznych – Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych”, dotyczący dofinansowania zadań w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”. Zakupu dokonano w oparciu o Umowę Nr Z-I.07210.1794.2021 z dnia 14 października 2021 r. zawartą pomiędzy Biblioteką Narodową w Warszawie a Miejską Biblioteką Publiczną w Czeladzi. Z dotacji zakupiono ogółem 948 wol. książek i 37 egz. książki mówionej (audiobooków).

Rodzaj literatury	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	592	62,40
literatura piękna dla dzieci	241	25,40
literatura popularnonaukowa	115	12,20
RAZEM	948	100

Książki rozdysponowano między agendami w następujący sposób:

Agenda	Liczba woluminów	Wartość
Wypożyczalnia dla Dorosłych	256	6.619,06
Oddział dla Dzieci i Młodzieży	1	24,50
Filia nr 1	133	2.584,52
Filia nr 2	226	5.413,40
Filia nr 5	160	3.609,13
PODSUMA – razem książki	948	22.186,68
Książka mówiona (audiobooki)	37	751,32
RAZEM	985	22938,00

Struktura księgozbioru:

Na dzień 31.12.2021 r. książkowe zbiory biblioteczne liczyły 144.232 wol. z tego:

Rodzaj literatury	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	65.49	45,41
literatura piękna dla dzieci	31.303	21,70
literatura popularnonaukowa	47.438	32,89
RAZEM	144.232	100

Na 1 mieszkańca Czeladzi przypada 4,99 wol.

Na 1 czytelnika przypada 34,34 wol.

Selekcja zbiorów

W 2021 r. ze zbiorów wycofano ogółem 2.950 wol. Były to książki zniszczone, zaczytane, zagubione przez czytelników, usunięte w ramach selekcji. Łączna wartość ubytkowanych książek wyniosła 4.059,68 zł

Przyczyna ubytkowania	Liczba woluminów	Wartość
Zniszczone, zaczytane	2.526	3.623,88 zł
Zagubione przez czytelników	24	383,94 zł
Wycofane	400	51,86 zł
RAZEM	2.950	4.059,68 zł

4.2. Prenumerata czasopism – potrzeby a realia.

Zakup prasy w 2021 roku, dostępnej we wszystkich agendach Biblioteki Miejskiej w Czeladzi wyniósł 15.833,40 zł:

Źródło zakupu	Wartość w złotych
Prenumerata Kolporter	9.951,22
Prenumerata w wydawnictwach	2.649,05
Środki budżetowe	12.600,27
Prenumerata Infor Lex (Administracja Standard online)	3.013,50
RAZEM	15.613,77

Ze względu na wysokość posiadanych środków utrzymano podobną liczbę tytułów czasopism i utrzymano rezygnację z prenumeraty gazet codziennych na placówkach. Spora liczba czytelników widziałaby najchętniej w czytelniach prasę „typu plotkarskiego” np. *Fakt*, *Super Express*, *Naj*, *Życie na gorąco*, *Fakty i mity*, *Show*, *Gala*, *Party*, *Detektyw*.

W naszych czytelniach w 2021 roku dostępnych było 115 tytułów gazet i czasopism (w tym z zakupu 59). Nadal były dostępne m.in.: *Murator*, *Wiedza i Życie*, *Świat Nauki*, *Poradnik domowy*, *Śląsk*, *Twój Styl*, *Zwierciadło*, *Pani*. Prenumerata była realizowana przez firmę KOLPORTER. Zamówiono również prenumeratę bezpośrednio u wydawców: INFOR PL, Polityka, Prószyński Media, Wydawnictwo Bauer, Górnośląskie Towarzystwo Literackie. Dostępność prasy w poszczególnych agendach przedstawiała się następująco:

Agenda	Liczba tytułów	W tym z prenumeraty
Czytelnia Naukowa	39	28
Oddział dla Dzieci i Młodzieży	3	2

PODSUMA	42	30
Filia nr 1	13	8
Filia nr 2	14	10
Filia nr 5	17	4
RAZEM	86	52

Wiele tytułów czasopism placówki otrzymują od bibliotekarzy i czytelników. Przekazują oni tytuły takie jak: *Angora, Viva, Polityka, Wprost, Retro, Zwierciadło, Sukces, Gala, Życie na gorąco, Fakt*.

W ciągu roku 2021 w MBP dostępne były następujące czasopisma bibliotekarskie (z prenumeraty), z których korzystali pracownicy biblioteki oraz czytelnicy: *Bibliotekarz, Biblioteka w szkole, Guliwer, Poradnik Bibliotekarza, Biblioteka Publiczna*. Dodatkowo pozyskano jako dar dwumiesięcznik *Książki*, wydawany przez *Gazetę Wyborczą*.

Czytelnicy naszej Biblioteki bardziej skłaniają się ku tradycyjnej, papierowej formie gazet i czasopism. Nie wykazują chęci przejścia na czasopisma elektroniczne.

5. Czytelnictwo. Promocja. Działalność informacyjna. Działalność wydawnicza.

Przedsięwzięcia stacjonarne i online

5.1. Czytelnictwo dorosłych

W ciągu 2021 r. placówki biblioteczne zarejestrowały 4 200 czytelników (o 606 mniej niż w 2020 r. - spadek o 12,6%); wskaźnik czytelnictwa wyniósł 14,53 czytelników na 100 mieszkańców. Należy podkreślić, że od kilkunastu lat Czeladź odnotowuje spadek liczby mieszkańców: w 2006 r. było ich 34.156 a w 2021 – już 28.907, czyli nastąpił spadek o 15% (według danych Urzędu Miasta). Spadek liczby czytelników wynika także pośrednio z regulacji prawnych związanych z pandemią.

Bibliotekę odwiedziły ogółem: 54 884 osoby (o 3.640 osób więcej niż w 2020 r.), z tego:

- wypożyczalnie 48.637 osób
- czytelnie 6.247 osób.

Z powyższych danych wynika, że 1 czytelnik odwiedził MBP 13,07 razy w ciągu roku. Średnio dziennie wszystkie placówki biblioteczne odwiedziło 205,6 osoby, co daje statystycznie 51,4 odwiedzających na jednej placówce.

W 2021 r. Biblioteka była otwarta dla czytelników przez 267 dni.

Wypożyczono ogółem: 124 438 wol. książek (o 6.631 więcej niż w 2020 r.), w tym:

- wypożyczalnie – 123 202
- czytelnie – 1 236.

Średnio 1 czytelnik w ciągu roku wypożyczył 29,63 książki, a liczba wypożyczeń na 100 mieszkańców wyniosła 430,48 wol.

Odwiedzający czytelnie:

- uzyskali 5 873 informacji (o 751 więcej niż w 2020 r.)
- skorzystali z 5 569 egz. czasopism (o 304 mniej niż w 2020 r.)
- z dostępu do internetu skorzystało 1 012 osób (o 151 więcej niż w 2020 roku).

Analiza danych pozwala stwierdzić, że w porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano spadek czytelników zarejestrowanych. Wszystkie pozostałe elementy charakteryzujące czytelnictwo wskazują na znaczące wzrosty. Główną przyczyną tak dobrych wyników czytelnictwa było odrabianie strat z roku 2020. W 2021 roku wszystkie placówki były otwarte prawie cały czas, bez przerw, w normalnych godzinach pracy. Ta nieprzerwana praca spowodowała pewne uspokojenie nastrojów wśród czytelników.

Na podstawie wzrostu wskaźników czytelnictwa, można wnioskować, że użytkownicy, którzy mimo pandemii zdecydowali się korzystać z usług bibliotecznych, odwiedzają bibliotekę częściej i wypożyczają więcej.

Na zewnątrz budynku centrali Miejskiej Biblioteki Publicznej nadal funkcjonuje wrzutnia. Służy ona do zwracania materiałów bibliotecznych poza godzinami otwarcia dla czytelników, wizyty w agendzie. W dalszym ciągu wydawane są bezpłatne kody do serwisu Legimi. Warunkiem otrzymania kodu Legimi jest posiadanie aktywnego konta czytelnika. Jest to usługa dla miłośników książek w wersji elektronicznej, dostępnych na czytnikach, tabletach, laptopach, smartfonach itp. Biblioteka podpisała umowę z serwisem Legimi na rok i zapłaciła za dostęp do jego zasobów z własnych środków budżetowych. Natomiast od września 2021 roku czeladzka księżnica korzysta z bezpłatnego dostępu do serwisu Legimi dla 25 użytkowników za pośrednictwem Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego dla Województwa Śląskiego. Przyznany nam miesięczny limit kodów z tego projektu póki co jest dla nas wystarczający i zaspokaja potrzeby naszej placówki.

Na poziom frekwencji w Bibliotece Głównej i Filii nr 2 ma również wpływ możliwość samodzielnego logowania się przez czytelników na własne konta czytelnicze i wykonywania operacji samoobsługowych (prolongaty, rezerwacje, zamówienia). Z roku na rok liczba operacji samodzielnie wykonywanych przez czytelników jest coraz większa i coraz liczniejsza grupa użytkowników korzysta z tej możliwości. Zwłaszcza w obliczu zagrożenia koronawirusem, apeli do społeczeństwa o ograniczenie wychodzenia z domu do niezbędnego minimum i czasowymi

utrudnieniami w dostępie do biblioteki, zaobserwowano wyraźny wzrost zainteresowania zdalnym wykonywaniem operacji samoobsługowych przez czytelników, którzy dotychczas preferowali osobiste wizyty w bibliotece. Operacje samodzielnie wykonywane przez czytelników nie są odnotowywane w statystykach biblioteki.

Po wprowadzeniu wypożyczenia komputerowego, czytelnicy zostali niejako zmuszeni do systematycznych wizyt w Bibliotece (co najmniej jeden raz w miesiącu) i wymiany przeczytanych książek lub ich przedłużania, aby uniknąć opłat z tytułu przetrzymywania materiałów bibliotecznych. Dało się zaobserwować, że pewna grupa czytelników zaprzestała aktywnego, systematycznego korzystania z księgozbioru ze względu na trudne dla nich do zaakceptowania nowe zasady wymuszone przez wypożyczenie komputerowe (ściśle przestrzeganie terminów zwrotów, pilnowanie przedłużeń, opłaty z tytułu przetrzymania materiałów bibliotecznych). Jednak znaczna większość czytelników przyzwyczała się do nowych zasad i je zaakceptowała. Przychodzą częściej, regularniej, pilnują terminów zwrotów lub przedłużają materiały biblioteczne w dogodny dla siebie sposób (osobiście, telefonicznie, mailowo lub logując się na własne konto czytelnika). Możliwość logowania się przez czytelników na własne konta czytelnicze istnieje od listopada 2015 roku. Coraz liczniejsza grupa użytkowników korzysta z tej możliwości, a przyczyniła się do tego panująca epidemia koronawirusa. Na wzrost liczby czytelników miała niewątpliwie wpływ zmiana regulaminu udostępniania MBP w Czeladzi, a konkretnie rezygnacja z pobierania kaucji od czytelników spoza naszej miejscowości.

W 2021 roku najliczniejszą grupę stanowili czytelnicy pracujący w średnim wieku (od 25 do 44 oraz od 45 do 60 lat) oraz starsi czytelnicy niepracujący (powyżej 60 lat). W większości użytkownicy zainteresowani byli beletrystyką, literaturą faktu oraz reportażami z egzotycznych podróży. Najczęściej sięgali po powieści obyczajowe, romanse, książki sensacyjne, kryminały i biografie. Nieco mniejszym zainteresowaniem cieszyły się horrory i fantastyka. Z literatury popularnonaukowej największym zainteresowaniem cieszyły się książki historyczne, a w szczególności z okresu II wojny światowej i historii najnowszej, biografie osób znanych oraz poradniki psychologiczne i medyczne. Poza tym dorośli czytelnicy chętnie wypożyczali książki z dziedziny ekonomii, psychologii i pedagogiki, socjologii i zagadnień społecznych.

Kopalnia Kultury

Kopalnia Kultury – dział Biblioteki zajmujący się promocją i organizacją imprez kulturalnych, w tym promujących czytelnictwo i kulturę słowa, rozpoczął swoją

działalność 2.01.2017 r. Głównym celem działania Kopalni jest organizacja wydarzeń dla lokalnej społeczności.

Rok 2021 był trudnym rokiem ze względu na sytuację pandemiczną panującą w kraju. Od początku roku do 14 lutego działalność instytucji kultury była zawieszona, w połowie lutego z ograniczeniami 50% udziału publiczności wznowiona, natomiast od 20 marca do 29 maja ponownie zamknięta. W czerwcu nastąpiło otwarcie z obostrzeniami 50% udziału publiczności, a pod koniec czerwca 70%, od 15 grudnia maksymalnie 30% obłożenia przez osoby niezaszczepione. Stąd działania instytucji w 2021 roku w ograniczonym zakresie obejmowały organizację koncertów, spektakli teatralnych i seansów filmowych dla dzieci i dorosłych oraz wykładów i zajęć dla uczestników Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi. Ponadto w Sali Widowiskowej Kopalni Kultury odbywały się uroczystości jednostek miejskich. Prowadzona była także działalność edukacyjna dla najmłodszych: zajęcia umuzykalniające i warsztaty teatralne.

Z kina Kopalni Kultury skorzystało łącznie 3 293 osoby. W roku 2021 w wydarzeniach Kopalni Kultury uczestniczyły łącznie 10 903 osoby.

5.1.1. Sposoby promocji czytelnictwa, wydarzenia popularyzacyjne, warsztaty kierowane do dorosłych. Ciekawe przykłady imprez, konferencji, festiwali – w podziale na stacjonarne i online.

Podobnie jak w latach poprzednich, wszystkie placówki biblioteczne podejmowały inicjatywy, w których przenikały się działania kulturalne, informacyjne, edukacyjne, rozrywkowe i społeczne. Większość projektów była realizowana przez pracowników Biblioteki, przy minimalnym nakładzie kosztów i co najważniejsze, bez szkody dla bieżącej podstawowej działalności, czyli obsługi czytelnika. Wymagało to od bibliotekarzy ogromnego zaangażowania i pomysłowości.

Organizowano wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, różnorodne warsztaty, zebrania różnych grup osób, włączano się w akcje ogólnopolskie (m.in. Cała Polska Czyta Dzieciom, Żonkile, Mała książka – wielki człowiek, Międzynarodowy Dzień Książki i Praw Autorskich, Tydzień Bibliotek) i regionalne (różnorodne akcje charytatywne).

Działania kulturalno-edukacyjne dla dorosłych w Bibliotece:

A. Spotkania:

Spotkania stacjonarne:

- ✓ Dyskusyjny Klub Książki – 10 spotkań

- ✓ #ŁaczyNasPamięć – rozdawanie papierowych żonkili w ramach ogólnopolskiej Akcji Żonkile organizowanej przez Muzeum POLIN
- ✓ Atrakcje Helu – spotkanie podróżnicze z Sebastianem Tomalą (PTTK Sosnowiec)
- ✓ Camino Primitivo – na najstarszym szlaku do Santiago de Compostela – spotkanie podróżnicze oraz prezentacja Soni Bały
- ✓ Beskid Sądecki i Kotlina Sądecka – spotkanie podróżnicze z Sebastianem Tomalą (PTTK Sosnowiec)
- ✓ Autostopem przez północny Pakistan – spotkanie podróżnicze oraz prezentacja Soni Bały
- ✓ Komputer bez barier wiekowych -szkolenia dla seniorów z podstaw obsługi komputera i korzystania z Internetu

Spotkania online:

- ✓ cykl spotkań podróżniczych z Marcinem Grabińskim – Korony Gór w Polsce
- ✓ Dwójkowy Klub Gier Planszowych – Od Juniora do Seniora
- ✓ The Last Frontier – wyprawa życia na Alaskę – spotkanie podróżnicze z Sebastianem Bielakiem
- ✓ Jesienne mierzeje, czyli najlepszy czas na długie spacerunki – spotkanie podróżnicze z Tomaszem Biernatem (PTTK Sosnowiec)
- ✓ 500 dni przygody – autostopem przez Azję – spotkanie podróżnicze z Sonią Bałą
- ✓ Bierzemy udział w Akcji Żonkile – prezentacja multimedialna dostępna na YT i stronie internetowej biblioteki

B. Wystawy m.in.:

- ✓ 90. rocznica urodzin Janusza Domagalika
- ✓ 110. rocznica powstania ZHP w Czeladzi
- ✓ Cudowny świat lalek z porcelany
- ✓ W kręgu aniołów – wystawa zbiorów Urszuli Góry
- ✓ Sacrum – Siedem grzechów głównych – wystawa obrazów Grupy Point
- ✓ Pod anielskimi skrzydłami – wystawa malarstwa Katarzyny Adamczyk-Drożyńskiej
- ✓ Pajęczyna czasu – wystawa obrazów Krzysztofa Zięcika

- ✓ W świetlistościach ciszy – malarstwo Jana Dudy
- ✓ Malarstwo Wielkich Mistrzów – wystawa obrazów haftowanych Elżbiety Soczewy-Pięty
- ✓ Stanisław Lem patronem roku 2021 – wystawka okolicznościowa popularyzująca twórczość Stanisława Lema i literaturę fantastyczno-naukową
- ✓ wystawka dotycząca akcji Żonkile oraz wybuchu powstania w getcie warszawskim
- ✓ W saloniku Pani Dulskiej – wystawka okolicznościowa promująca lekturę tegorocznego Narodowego Czytania

C. Warsztaty

warsztaty rękodzieła Czeladzkiego Koła Gospodyń Miejskich:

- Szyjemy torby i plecaki
- Szydełkowanie
- Decoupage
- Zdobienie serwetników metodą decoupage lub wypalania
- Papierowa wiklina
- Świąteczne warsztaty

oraz inne:

- warsztaty rękodzieła dla seniorów „Słowiańskie klimaty”
- zajęcia ruchowe dla seniorów „Słowiańska gimnastyka”

D. Inne działania kulturalno-edukacyjne

Stacjonarne:

- ✓ Wspomóż zwierzaka – Festyn dla zwierząt dla schroniska w Sosnowcu
- ✓ Akcja Przynieś, wynieś, pozamieniaj – akcja wymiany książek na Dworcu w Czeladzi
- ✓ Świąteczny kiermasz rękodzieła Agnieszki Ziarko
- ✓ kiermasz ozdób świątecznych i prac wykonanych przez Czeladzkie Koło Gospodyń Miejskich

Online:

- ✓ Międzynarodowy Dzień Puzzli - gra dla czytelników na Facebooku

- ✓ Komiksy dla wszystkich, czyli co dorośli powinni przeczytać z komiksów dziecięcych – prelekcja on-line w ramach projektu Czeladzka Biblioteka Komiksu
- ✓ Czeladzka eSkarbonka Miejskiej Biblioteki Publicznej – wirtualna puszka WOŚP, dzięki której można było zbierać pieniądze online

Działania kulturalno-edukacyjne dla dorosłych w Kopalni Kultury

Stacjonarne:

- ✓ spotkanie z pisarzem, autorem kryminałów Robertem Małeckim,
- ✓ spotkanie autorskie z Magdaleną Majcher,
- ✓ koncert piosenki żeglarskiej Dominiki Żukowskiej i Andrzeja Koryckiego, koncert zespołu Sztywny Pal Azji, koncert młodych czeladziarzy Michała Lecha i Pauliny Kostki, koncert Michaliny Starosty, koncert Klaudii Waldon, koncert w ramach XXII Festiwalu Ave Maria
- ✓ koncert i stand-up kulturalny Barbórka z humorem w wykonaniu Joanny Bartel
- ✓ spektakl teatralny Domówka (komedia koncertowa w wykonaniu Soni Bohosiewicz)
- ✓ spotkanie autorskie i kinowy pokaz fotografii Alicji Zmysłowskiej
- ✓ zajęcia wokalne dla dorosłych i seniorów
- ✓ pokaz tańca orientalnego Bellyess show 2021
- ✓ Zielony wymienialnik – projekt we współpracy z grupą Czeladzkie Eko polegający na nieodpłatnej wymianie roślin i sadzonek

Online:

- ✓ Przegląd Czeladzkie Talenty 2021

5.1.2. Spotkania autorskie – nazwiska zaproszonych gości w podziale na stacjonarne i online.

Wydarzenia stacjonarne:

- ✓ Wisła – perła Beskidów - spotkanie podróżnicze z Sebastianem Tomalą i promocja jego książki *Spacerownik po Wiśle* (PTTK Sosnowiec)
- ✓ Myśliwy, który zamienił strzelbę na aparat – spotkanie autorskie z Marcinem Kostrzyńskim

W roku sprawozdawczym ograniczyliśmy się tylko do tych dwóch spotkań. Po doświadczeniach ubiegłorocznych, kiedy to dwukrotnie musieliśmy odwoływać

spotkania autorskie, w tym roku bardzo ostrożnie planowaliśmy tego rodzaju wydarzenia. Na początek wybraliśmy autora lokalnego, z naszego terenu, aby ewentualne odwołanie imprezy było jak najmniej kłopotliwe dla obu stron.

Sebastian Tomala jest Prezesem Oddziału PTTK w Sosnowcu, a ostatnio został autorem książki *Spacerownik po Wiśle* - magicznym miejscu, w którym góralska tradycja i zabytkowa architektura spotyka się z nowoczesnością. Podczas spotkania zaprezentował perełkę architektury uzdrowskiej, otoczoną pięknymi górami Beskidu Śląskiego. Zabrał uczestników spotkania w podróż przez burzliwą historię miasta, w którym każdy turysta znajdzie dla siebie coś ciekawego. Okazało się, że miasto to kryje w sobie wiele tajemnic, a samo centrum Wisły można zwiedzać godzinami.

Marcin Kostrzyński to autor książek dla dzieci i dla dorosłych, leśnik, przyrodnik, obrońca praw zwierząt i filmowiec w jednej osobie. Prowadzi również kanał na YouTube Marcin z Lasu oraz wideoblog na Facebooku. Sam o sobie mówi, że jest przyrodnikiem od urodzenia. Od zawsze fascynowały go zwierzęta i prawa przyrody, marzył o robieniu filmów przyrodniczych. Zaczął od felietonów, reportaży i teleturniejów dla dzieci. Z czasem zaczęły powstawać programy dla starszej widowni, a wreszcie - prawdziwe filmy dokumentalne o przyrodzie. Rатуje i dokarmia zwierzęta poturbowane przez myśliwych. Podczas spotkania zebrani mieli okazję obejrzeć, wykonane przez Pana Marcina, zdjęcia i filmy dzikich zwierząt. Były one uzupełnione komentarzem, w którym opowiedział, jak fotografuje i filmuje zwierzęta. Pokazał sprzęt, którym dysponuje i w jaki sposób go dostosowuje do swoich potrzeb oraz zdradził, w jaki sposób maskuje w lesie sprzęt do nagrywania.

5.1.3. Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział – w podziale na stacjonarne i online.

Wydarzenia stacjonarne:

- ✓ Narodowe Czytanie 2021 – czytanie fragmentów *Moralności* Pani Dulskiej Gabrieli Zapolskiej przez mieszkańców Czeladzi oraz koncert zespołu Dombrova Piano Duo (przygotowanie scenografii i dekoracji do wydarzenia, wypożyczenie z teatru strojów z epoki, quiz dla dorosłych uczestników z treści dramatu, fotobudka w klimatach epoki, gry, zabawy i warsztaty dla dzieci)
- ✓ Noc Bibliotek 2021 – podsumowanie roku czytelniczego i wręczenie dyplomów najaktywniejszym czytelnikom, czytanie fragmentów *Moralności* Pani Dulskiej przez mieszkańców Czeladzi, prezentacja podróżnicza Sonii Bały, recital Zbigniewa Tepera wraz z zespołem, warsztaty rękodzieła Czeladzkiego Koła Gospodyń Miejskich, konsultacje z dietetykiem, wymiana książek z Antykwariatem Latarnik.

- ✓ W grudniu wspólnie z czeladzkim Antykwariatem Latarnik przygotowana została akcja *Mikołajkowe Machniom. Wymiana książkowa*. Dajemy książkom drugie życie, a jednocześnie korzystamy z tych, które ktoś inny pozostawił na wymianę. Nowych właścicieli znalazły książki już przeczytane, do których właściciele nie planowali już wracać: kryminały, romanse, reportaże i science-fiction.

Wydarzenia online:

- ✓ Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – quiz dla czytelników na Fb i stronie internetowej biblioteki
- ✓ W świętowanie ubiegłorocznego Dnia Bibliotekarza i Tygodnia Bibliotek włączyliśmy się zarówno w sposób stacjonarny i online. Część działań związanych z tym świętem przeniesiono do Internetu. Przygotowałyśmy filmik prezentujący nas – czeladzkie bibliotekarki – z trochę nietypowej strony. Do obchodów majowego święta włączyła się także pochodząca z Czeladzi pisarka Magdalena Majcher. Nagrała ona krótki filmik zachęcający do odwiedzania i korzystania z zasobów naszej biblioteki. Z innych wydarzeń online można wymienić zabawę dla czytelników *Ułóż sobie bibliotekę*. Codziennie na stronie internetowej i profilu Fb biblioteki ukazywało się rozsypane puzzle, z którego należało ułożyć historyczne zdjęcie biblioteki. W sposób stacjonarny odbyły się niektóre wydarzenia adresowane dla dzieci i młodzieży.

Ze względu na obowiązujące obostrzenia i zagrożenia epidemiczne od początku roku do czerwca organizowaliśmy głównie wydarzenia online. Po wakacjach, kiedy sytuacja związana z koronawirusem nieco się uspokoiła, zaczęliśmy organizować spotkania stacjonarne. Wyraźnie zauważalna jest mniejsza frekwencja na wydarzeniach kulturalnych niż w czasach przed pandemią. W 2021 roku z powodu panującej epidemii koronawirusa, nasz udział w Światowym Dniu Książki i Praw Autorskich oraz w Tygodniu Bibliotek zaznaczyliśmy jedynie w internecie i social mediach.

Po wakacjach podjęliśmy starania, aby zorganizować Narodowe Czytanie i Noc Bibliotek stacjonarnie, z udziałem publiczności. Na Narodowe Czytanie wypożyczyliśmy stroje z Teatru Śląskiego w Katowicach, przygotowaliśmy scenografię i dekoracje do wydarzenia, aby jeszcze lepiej poczuć klimat epoki. Fragmenty *Moralności Pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej czytali mieszkańcy Czeladzi. Wydarzenie uświetnił koncert zespołu Dombrova Piano Duo. Dodatkowymi atrakcjami, które przygotowaliśmy dla uczestników były: quiz dla dorosłych uczestników z treści dramatu, fotobudka w klimatach epoki oraz gry, zabawy i warsztaty plastyczne dla dzieci.

Jednym z punktów programu Nocy Bibliotek 2021 było wyróżnienie najaktywniejszych czytelników oraz osób, które swoimi pomysłami i zaangażowaniem pomagały wzbogacić ofertę kulturalną biblioteki. Przygotowane zostały dla nich okolicznościowe dyplomy i skromne upominki. Na życzenie czytelników, którzy nie mogli wziąć udziału w Narodowym Czytaniu, powtórzyliśmy czytanie fragmentów *Moralności Pani Dulskiej* przez mieszkańców Czeladzi. Oprócz tego w programie imprezy znalazło się spotkanie podróżnicze i prezentacja Sonii Bały *500 dni przygody – autostopem przez Azję*, recital Zbigniewa Tepera wraz z zespołem, pokaz eksperymentów fizyko-chemicznych dla dzieci *Magia kontra nauka*. Dodatkowymi atrakcjami, które przygotowaliśmy dla uczestników były: warsztaty rękodzieła Czeladzkiego Koła Gospodyń Miejskich, konsultacje z dietetykiem, wymiana książek z Antykwariatem Latarnik, „wzmacniający” poczęstunek oraz gry planszowe, zabawy i warsztaty plastyczne dla dzieci. Byliśmy miło zaskoczeni wysoką frekwencją na tym wydarzeniu.

5.2. Czytelnicтво dzieci i młodzieży.

W roku sprawozdawczym w wypożyczalniach dla dzieci i młodzieży zarejestrowano 1 149 czytelników do 15 roku życia, o 155 mniej niż w roku ubiegłym. Przyczyny tego stanu rzeczy upatrujemy przede wszystkim w trwającej na całym świecie pandemii Covid-19. Inną z przyczyn jest spadek liczby ludności w naszym mieście, w wyniku niekorzystnych tendencji w zakresie przyrostu naturalnego i ruchu wędrownego na pobyt stały. Ponadto zauważalny jest spadek zainteresowania książką tradycyjną, co z kolei ma związek z coraz powszechniejszym dostępem do internetu i pojawieniem się elektronicznych nośników dla książek.

Jedno z głównych zadań placówek stanowiła obsługa młodych czytelników. Była to zarazem najbardziej zauważalna sfera działalności (szczególnie w tym trudnym dla wszystkich okresie), często w odbiorze użytkowników rzutuująca na obraz i ocenę pracy biblioteki.

W dalszym ciągu najliczniejszą grupę czytelników oddziałów dla dzieci i młodzieży stanowią dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Wpływ na to mają szeroko nagłaśniane w mediach i prasie akcje dla najmłodszych, m.in. *Mała książka – wielki człowiek*, prowadzone przez bibliotekarki różnego rodzaju zajęcia, warsztaty i spotkania w przedszkolach oraz klasach I-III, a także coraz większa świadomość rodziców o ogromnej roli książki w życiu ich dziecka.

5.2.1. Lekcje biblioteczne, warsztaty, szkolenia, konkursy, – najciekawsze przykłady wydarzeń promujących czytelnictwo – w podziale na stacjonarne i online.

Wypożyczalnie dla dzieci i młodzieży to także miejsca rozmów i zabaw inspirowanych literaturą. W ramach akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom” organizowane są spotkania z pisarzami oraz odwiedzamy przedszkolaki i uczniów klas wczesnoszkolnych (także specjalnej), którym przybliżamy dziecięcą literaturę. W placówkach podejmowane są aktywne działania w zakresie edukacji czytelniczej i medialnej, organizujemy dla czytelników spotkania i imprezy kulturalno-edukacyjne, zajęcia animacyjne i warsztaty literacko-plastyczne, konkursy, prelekcje oraz przygotowujemy wystawki i wystawy okolicznościowe.

Działalność kulturalno-edukacyjna biblioteki jest systematycznie weryfikowana. Odchodzi się od niektórych form, a podejmuje nowe, szczególnie takie, które mają na celu zachęcenie młodzieży ze starszych klas szkoły podstawowej i średniej do korzystania z naszych usług. I tak, między innymi w 2021 roku:

- ✓ Zaproszono uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Dąbrowie Górniczej na Spotkanie Młodzieży ze Sztuką. Młodzież wzięła udział w prelekcji Krzysztofa Zięcika - autora prac malarskich oraz literackich,
- ✓ zorganizowano konkurs literacki dla uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej pt. *Fantastyka w roku Stanisława Lema*. Aby wziąć w nim udział, należało napisać opowiadanie science-fiction inspirowane twórczością Stanisława Lema. Można było w nim wykorzystać postać lub postacie z jego książek. Prace były oceniane przez profesjonalne jury, złożone z nauczycieli języka polskiego. Laureaci trzech pierwszych miejsc otrzymali wartościowy sprzęt gamingowy,
- ✓ przeprowadzono lekcję biblioteczną *Jak zachęcić nastolatków do wypożyczania książek i zaangażowania się w działalność MBP*. Spotkanie było częścią diagnozy lokalnej przeprowadzanej przez bibliotekę w ramach udziału w 4. Rundzie Programu Rozwoju Bibliotek.

W bibliotece już od jedenastu lat działa Dyskusyjny Klub Książki dla Młodzieży Dwukropek. Funkcjonuje on w ramach ogólnopolskiego programu Instytutu Książki promującego czytelnictwo. Na comiesięcznych spotkaniach z młodzieżą prowadzone są swobodne rozmowy o wspólnie czytanych książkach oraz o życiu prywatnym i kulturalnym naszej małej społeczności. W okresie sprawozdawczym odbyło się siedem spotkań koła, w których wzięło udział 31 osób.

Wśród licznych form pracy prowadzonych w bibliotece na szczególną uwagę zasługuje blok imprez organizowany w czasie wakacji letnich dla dzieci pozostających

w mieście, obfitujący w bogaty program zajęć, zabaw i konkursów. W czasie wakacji w ubiegłym roku biblioteka zorganizowała zajęcia literacko - plastyczne dla najmłodszych, których motywem przewodnim był niezwykle i tajemniczy świat zwierząt. Z sześciu wakacyjnych spotkań skorzystały 53 osoby. Odbyły się także *Podróże po planszy* – wakacje z grami planszowymi dla dzieci, w czterech spotkaniach wzięło udział 29 osób.

Działania stacjonarne:

- ✓ lekcje biblioteczne: Kodowanie na macie, O emocjach
- ✓ zajęcia literacko-plastyczne: UFO w bibliotece, Dzień bez skarpetek, Czarne koty lubią psoty, Zwierzaki rozrabiaki
- ✓ zajęcia literacko-edukacyjne: Co jeść żeby być zdrowym, Bajkowe święta, Dzień Życzliwości i Pozdrowień.
- ✓ Dla chcącego nic trudnego - cykl kreatywnych warsztatów dla dzieci w wieku 6-13 lat
- ✓ konkursy:
  - Moja biblioteka – konkurs plastyczno-literacki z okazji Tygodnia Bibliotek 2022,
  - w ramach Akcji Żonkile 2021 - konkurs plastyczno-literacki na stworzenie pracy inspirowanej książką A. Czerwieńskiej - Rydel *Listy w butelce: opowieść o Irenie Sendlerowej*
  - konkurs literacki dla uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej *Fantastyka w roku Stanisława Lema*.
- ✓ głośne czytanie w przedszkolach pod hasłem *Bajki-poczytajki*
- ✓ wystawy i wystawki:
  - Czeladzkie legendy w obrazach – prace konkursowe uczniów SP nr 2,
  - Kto to? – cykl przedstawiający sylwetki popularnych pisarzy (M. Widmark, A. A. Milne),
  - 100. rocznica urodzin Czesława Ślani i 35 lat Młodzieżowego Koła Filatelistycznego,
  - Ilustracja do przeczytanego rozdziału książki pt. Kubuś Puchatek - prace konkursowe uczniów SP nr 2,
  - Wystawa prac dzieci uczestniczących w konkursie w ramach Akcji Żonkile,
  - Wiosenne wycinanki.

Wystawy i wystawki prezentowane w naszych bibliotecznych galeriach często powstają dzięki współpracy placówek ze szkołami i przedszkolami. Przez cały lipiec Galeria Ekslibris mieniła się tysiącem barw, a to wszystko dzięki pracom uczniów przesłanym na Ogólnopolski Konkurs Czytelniczo-Plastyczny *Ilustracja do dowolnego wiersza dla dzieci*, zorganizowany przez SP 3. Wystawy cieszyły się dużym

zainteresowaniem nie tylko wśród młodych uczestników konkursu, ich rodziców i opiekunów.

W maju podczas Tygodnia Bibliotek młodzi czytelnicy mieli okazję sprawdzić się w roli detektywów – szukali tropów, łamali szyfry, rozwiązywali zagadki i łamigłówki. Biblioteczne podchody *Tropem bohaterów literackich* zostały bardzo pozytywnie odebrane przez uczestników i sprawiły im wiele radości.

Z okazji Dnia Dziecka odbyły warsztaty plastyczne pt.: *Jestem EKO!* Nasi mali czytelnicy wykazali się ogromną kreatywnością i pomysłowością. Z rolek po papierze toaletowym powstały śmieszne smoki oraz barwne papugi i rybki, a plastikowe butelki zmieniły się w kolorowe meduzy.

W grudniu zaprosiliśmy naszych najmłodszych czytelników na podchody w klimacie mikołajkowym *Świąteczna misja*. Dzieciaki rozwiązywały zagadki, wykonywały zadania i podążały za wskazówkami, które doprowadziły ich do skrytki Świętego Mikołaja. Na wszystkich uczestników zabawy czekały wspaniałe niespodzianki.

Działania online

W ramach projektu Czeladzka Biblioteka Komiksów, w styczniu odbyły się dwie prelekcje - nagrywane i udostępniane on-line (na naszej stronie bibliotecznej, na profilu Facebook i You Tube), które przygotował i prowadził Andrzej Nowak. Tytuły filmów to: *Klasyka komiksu* oraz *Komiksy dla wszystkich, czyli co dorośli powinni przeczytać z komiksów dziecięcych*.

Wydarzeniem online dla dzieci i młodzieży było również spotkanie z cyklu *Od Juniora do Seniora - Dwójkowy Klub Gier Planszowych*.

Kopalnia Kultury

Działająca w ramach MBP Kopalnia Kultury także proponowała różnego rodzaju działania kulturalno-edukacyjne skierowane dla dzieci i młodzieży (choć w mocno ograniczonym przez pandemię zakresie):

- ✓ zajęcia umuzykalniające dla dzieci (dwie grupy: 3-6 latki oraz 7-9 latki), rozwijające słuch i poczucie rytmu, koordynację ruchu i pracę w grupie,
- ✓ warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży (dwie grupy: 8-13 lat oraz 13+), podczas których poznawali różne techniki teatralne i zdobywali umiejętność pracy w grupie oraz ćwiczyli dykcję i emisję głosu,
- ✓ działania teatralne to przede wszystkim organizowany cyklicznie raz w miesiącu „Poranek w Kopalni Kultury”, czyli wydarzenia dla najmłodszych; w 2021 r. odbyły

- się: NutkoSfera i DrobNutki – CeZik dzieciom akustycznie; Czerwony Kapturek; Kot w butach; Królowa Śniegu oraz spotkanie z Mikołajem
- ✓ kino – projekcja premier filmowych dla dzieci i młodzieży oraz specjalne seanse dostosowane do potrzeb szkół i przedszkoli,
  - ✓ spektakl profilaktyczny pt. „Podnieść skrzydła” przygotowany przez grupę teatralną MYŚI-nik ze Szkoły Podstawowej nr 7.
  - ✓ w roku sprawozdawczym Kopalnia Kultury pozyskała dofinansowanie na działalność kulturalno-edukacyjną z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu "Partnerstwo dla książki". Pozyskano 15.700,00 zł, które przeznaczono na realizację projektu *(Po)dziel się pasją!* Działania w ramach projektu rozpoczęły się we wrześniu i trwały do 10 grudnia. W programie uwzględniono także działania dla dzieci i młodzieży:
    - ✓ warsztaty teatralne dla dzieci z Joanną Rzap – aktorką Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie. Warsztaty polegały na ogólnej rozmowie o teatrze, o ludziach związanych zawodowo z teatrem ze szczególnym uwzględnieniem aktorów, reżysera, scenografa i plastyków z pracowni lalek. Uczestnicy warsztatów zapoznali się z typami teatralnych lalek, mogli również przy użyciu wybranych lalek zagrać krótką scenkę według własnego scenariusza. Podsumowaniem warsztatów był spektakl teatralny pt. „Kopciuszek”,
    - ✓ w październiku odbyło się spotkanie dla młodzieży z Tomaszem Iwancą - Grubsonem – popularnym i lubianym raperem oraz autorem jego biografii Przemkiem Corso, pisarzem i konferansjerem pochodzącym z Czeladzi. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie klas VII-VIII. W trakcie spotkania młodzież zadawała mnóstwo pytań, było też wspólne rapowanie i układanie tekstów,
    - ✓ koncert młodych czeladzian – Michała Lecha – studenta Akademii Muzycznej, nauczyciela gry na gitarze i śpiewu oraz Pauliny Kostki – uczennicy liceum i szkoły muzycznej I i II stopnia.
    - ✓ dzięki pozyskanej dotacji w wysokości 12.000,00 zł (w ramach funduszy z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Urzędu Miasta Czeladź) w czasie wakacji w ramach Akcji Lato w Mieście zaproponowano następujące działania przeznaczone dla najmłodszych, młodzieży oraz rodzin: na 2021 r.
      - w lipcu odbyły się warsztaty teatralne dla dzieci 9-14 lat; były to zajęcia m.in. z dykcji i emisji głosu; bazą do ćwiczeń były teksty oparte na profilaktycznym przesłaniu; podsumowaniem tych działań była zagrana „na żywo” przed publicznością etiuda, która została nagrana i pokazana na YouTube i Fb Kopalni Kultury,

- w lipcu w plenerze prowadzone były gry i zabawy ruchowe, plastyczne, podwórkowe,
  - w sierpniu Studio Teatralne Krak Art z Krakowa zagrało dla najmłodszych spektakl profilaktyczny pt. „Piraci i skarb pustyni”,
  - w sierpniu Studio Teatralne Krak Art z Krakowa zagrało dla najmłodszych spektakl profilaktyczny pt. „Przygody Pippi”
- ✓ w oparciu o roczny Parasol Licencyjny MPLC, który zakupiła Kopalnia Kultury, w drugiej połowie lipca wyświetlane były bezpłatne seanse dla dzieci i młodzieży.

W 2021 r. odbyła się kolejna edycja Przeglądu Czeladzkie Talenty organizowanego przez Kopalnię Kultury po raz czwarty. Tym razem Przegląd Czeladzkie Talenty odbył się online. Od 4 maja do 4 czerwca były przyjmowane zgłoszenia online, z których jury wybrało zwycięzców oraz wyróżnionych. Przegląd odbył się w czterech kategoriach wiekowych. Wydarzenie odbywało się pod Honorowym Patronatem Burmistrza Czeladzi Zbigniewa Szaleńca, a laureaci tradycyjnie zaprezentowali się podczas Dni Czeladzi.

5.2.2. Spotkania autorskie - nazwiska zaproszonych gości wraz z informacją, czy spotkanie było finansowane ze środków DKK.

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno spotkanie autorskie dla dzieci i młodzieży. W grudniu w Bibliotece Głównej odbyło się spotkanie z Krzysztofem Petkiem – pisarzem, podróżnikiem i detektywem w jednej osobie. Przybyła na spotkanie młodzież (z klas piątych i szóstych szkoły podstawowej) z zainteresowaniem słuchała opowieści o przygodach autora na szlaku (od puszczy amazońskiej poprzez zamek Draculi w Transylwanii aż po Syberię) i często reagowała żywiołowo wybuchając salwami śmiechu. Krzysztof Petek udowodnił, że rozumie problemy młodzieży i ma z nią świetny kontakt.

5.2.3. Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział w podziale na stacjonarne i online.

Akcje stacjonarne:

Już po raz czwarty w placówkach dziecięcych realizowany był projekt *Mała książka – wielki człowiek*, którego inicjatorem jest Instytut Książki. Akcja trwa od września i skierowana jest do dzieci przedszkolnych 3-6 lat (podobnie, jak w latach poprzednich). Każdy odwiedzający bibliotekę młody czytelnik otrzymywał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej książkę *Pierwsze czytanki dla...* oraz Kartę Małego Czytelnika, na którą zbiera naklejki. Rodzic przedszkolaka otrzymał poradnik *Książką połączyć, czyli przedszkolak idzie do biblioteki* przypominający o korzyściach

wynikających z czytania dzieciom oraz podpowiadający, skąd czerpać nowe inspiracje czytelnicze.

Od wielu lat wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży czeladzkiej biblioteki biorą udział w akcji Cała Polska Czyta Dzieciom, ponieważ jest to jedna z najbardziej popularnych form animacji czytelnictwa wśród najmłodszych. Bibliotekarze odwiedzają zaprzyjaźnione przedszkola i szkoły i czytają dobrane do wieku dzieci opowiadania i bajeczki, a następnie rozmawiają z przedszkolakami na ich temat. W roku sprawozdawczym akcja ta rozpoczęła się dopiero od września, ponieważ wcześniej przedszkola były zamknięte dla osób z zewnątrz, a bibliotekarki obawiały się kontaktu z dużą grupą dzieci.

Od marca do końca maja biblioteka uczestniczyła w akcji charytatywnej zbiórki książek. Jej celem było zebranie książek, które trafiły na licytację. Otrzymane w ten sposób pieniądze zostały przeznaczone na wsparcie "Fundacji Ostoja dla Zwierząt" i ogólnopolskiej akcji edukacyjnej "Dzieci uczą rodziców".

We wrześniu w ramach obchodów dziesiątej edycji Narodowego Czytania nasi młodzi czytelnicy mogli uczestniczyć w specjalnie dla nich przygotowanych atrakcjach: warsztatów plastycznych oraz różnych quizów, gier i zabaw.

W październiku czynnie włączyliśmy się w organizację Nocy Bibliotek 2021, która przebiegała pod hasłem „Czytanie wzmacnia”. Przygotowałyśmy dla naszych najmłodszych czytelników mnóstwo atrakcji i niespodzianek, m.in. warsztaty plastyczne, stoliki z grami planszowymi oraz przygotowany przez profesjonalistów – pokaz eksperymentów fizyko-chemicznych *Magia kontra nauka*. Ponadto rozdawane były kody dostępu do wyświetlania filmu online dla młodzieży *Operacja: Człowiek w czerni*.

Od września do października Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży brała udział w akcji *Kinder Mleczna Kanapka. Przerwa na wspólne czytanie. Edycja 2021*. Dzięki głosom naszych czytelników znaleźliśmy się wśród 300 nagrodzonych bibliotek i otrzymaliśmy ciekawe, pięknie wydane książki dla dzieci i młodzieży oraz papierowy teatrzyk obrazkowy.

Świętowanie Tygodnia Bibliotek przebiegało w 2021 roku zarówno w sposób stacjonarny jak i online. Wydarzenia, które odbyły się online zostały opisane w punkcie 5.1.3. Natomiast stacjonarnie odbyły się zabawy dla młodych czytelników: *Znajdź superbohatera ukrytego wśród półek*, i *Assasina w VR też tu znajdziesz*, oraz podchody biblioteczne *Tropem bohaterów literackich*. Odbył się też konkurs plastyczno-literacki dla dzieci *Moja biblioteka*.

5.3. Działalność wydawnicza Biblioteki (jeśli jest prowadzona – proszę podać tytuły wydanych książek) – nie dotyczy

5.4. Działalność informacyjna Biblioteki. Bibliografie, bazy danych, katalogi, informatory, serwisy informacyjne itp. Informacja regionalna.

W 2021 r. w czytelniach udzielono 5 873 informacje, czyli o 751 więcej niż w roku poprzednim. Stałą grupę użytkowników czytelni stanowią osoby korzystające z prasy codziennej, tygodniowej i miesięcznej (czytając na miejscu lub wypożyczając do domu). Po informacje z internetu przychodzą głównie osoby starsze, dla których pracownicy czytelni są przewodnikami po świecie informacji cyfrowej i internetu. Użytkownicy oczekują pomocy w wyszukiwaniu materiałów, drukowaniu, skanowaniu lub wysyłaniu e-maili. Działalność informacyjna placówek polegała głównie na wyszukiwaniu i sprawdzaniu książek z katalogów własnych oraz bibliotek miast ościennych. Część czytelników potrzebuje również informacji i pomocy przy obsłudze bazy Infor Lex.

W Czytelni Naukowej gromadzone są publikacje oraz różnego rodzaju materiały, które swoim zasięgiem i tematyką związane są z lokalnym życiem i kulturą Czeladzi. Na stronie internetowej biblioteki znajduje się zakładka, w której zamieszczono Bibliografię Czeladzi za lata 1937-2008, opracowaną przez Annę Wałek. Celem niniejszej pracy było zebranie i uporządkowanie bibliografii dotyczącej „naszej małej ojczyzny”. W spisie bibliograficznym wykorzystano materiały należące do zbiorów Czytelni Naukowej. Bibliografia powstała na podstawie danych zawartych w katalogach i kartotekach bibliotecznych czeladzkiej księżnicy i nie jest opracowaniem zamkniętym. W Czytelni nadal są prowadzone prace nad uzupełnieniem bibliografii o materiały, które ukazały się po 2008 roku. Na podstawie tej bibliografii, katalogu bibliotecznego oraz własnej wiedzy i doświadczeń pracownicy Czytelni udzielają informacji regionalnej.

W kwietniu 2021 roku czeladzka księżnica przystąpiła do nowej usługi dostępu do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych (CWPN) Academica, utworzonej przez Bibliotekę Narodową. Academica udostępnia zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, w tym współczesne książki i czasopisma naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy. Umożliwia bezpłatny dostęp do ponad 3,5 miliona publikacji, zarówno z zasobów z domeny publicznej, które są udostępniane na wolnych licencjach lub w oparciu o licencje udzielone BN, jak i ze zbiorów objętych ochroną prawa autorskiego. Korzystać z tej usługi może każdy: zarówno osoby poszukujące publikacji naukowych i popularnonaukowych z różnych dziedzin wiedzy, jak też wielbiciele beletrystyki. Terminal do korzystania z zasobów tej Cyfrowej Wypożyczalni znajduje się w Czytelni Naukowej.

Biblioteka w Czeladzi tworzy katalog księgozbioru w systemie bibliotecznym SOWA. Katalog OPAC jest publicznie dostępny na stronie internetowej biblioteki i umożliwia (za pomocą wyszukiwania prostego lub zaawansowanego) dotarcie do dokumentów na dany temat.

Przez katalog księgozbioru czytelnicy mogą się zalogować na swoje konto czytelnika i m.in. samodzielnie aktualizować swoje dane osobowe, sprawdzić listę aktualnie wypożyczonych pozycji i samodzielnie je prolongować, zarezerwować lub zamówić poszukiwane materiały biblioteczne, sprawdzić historię wypożyczeń.

Od 2009 roku MBP w Czeladzi współtworzy Śląską Bibliotekę Cyfrową. Do chwili obecnej zdigitalizowano 252 publikacje, w tym w roku sprawozdawczym - jedną. Ponadto prowadzono prace nad pozycjami wprowadzonymi do ŚBC w latach poprzednich. W ramach tych prac zaktualizowano w trzech pozycjach pliki w formacie djvu na pdf.

5.5. Promocja działalności biblioteki. Biblioteka w Internecie (strona www, media społecznościowe, blogi itp.) – stan faktyczny i plany na przyszłość

Promocja działalności biblioteki odbywa się poprzez informacje umieszczane na stronie internetowej biblioteki i na stronie internetowej Urzędu Miasta Czeladź. Ponadto biblioteka prowadzi konta na Facebooku, Instagramie, Twitterze i You Tube. Filia nr 1 prowadzi również blog. Za pomocą tych narzędzi informujemy o wydarzeniach organizowanych w naszej instytucji, umieszczamy wzmianki o nowościach, bestsellerach a także akcjach przeznaczonych dla czytelników. Zgodnie z planem, w 2021 roku ujednociono Instagram od strony graficznej. Za pomocą Facebooka staraliśmy się też dotrzeć do młodszych czytelników, tworząc gry i zabawy zachęcające do korzystania z biblioteki.

Przed czeladzką księżniczką drugi rok stoją dwie Zaczytane Ławki. Stanowią one część Zaczytanego Szlaku, będącego nietypową formą promocji czytelnictwa. Mają kształt otwartej książki i wyglądem oraz nazwą nawiązują do czeladzkich legend. Za ich pomocą można zapoznać się z treścią niektórych klasycznych pozycji z literatury polskiej i powszechnej. Aby wysłuchać lub przeczytać dostępny w danym miesiącu tytuł, wystarczy zeskanować kod QR znajdujący się na tablicy. Kod umieszczony obok ławki bębniaka magistrackiego przekieruje nas na stronę z książką dla dzieci lub młodzieży, zaś ten obok ławki Czeladzi przekieruje nas na stronę z książką dla dorosłych.

Z myślą o wygodzie czytelników, przy wejściu do Biblioteki Głównej zamontowano wrzutnię. Jest ona dużym udogodnieniem dla czytelników, którzy mogą zwrócić książki poza godzinami pracy biblioteki lub w weekendy.

Formą promocji działalności biblioteki i jej zbiorów są również artykuły drukowane w miesięczniku samorządowym *Echo Czeladzi*. W roku sprawozdawczym ukazało się dziewięć artykułów autorstwa pracowników biblioteki.

6. Obsługa osób niepełnosprawnych i specjalnych grup użytkowników

6.1. Stan i ocena działalności filii i punktów bibliotecznych w szpitalach, domach opieki, aresztach. – nie dotyczy

6.2. Liczba czytelników i wypożyczeń:

- w filiach szpitalnych – nie dotyczy
- w punktach bibliotecznych usytuowanych w szpitalach – nie dotyczy
- w domach opieki społecznej – nie dotyczy
- w aresztach – nie dotyczy

6.3. Zbiory dla czytelników niepełnosprawnych:

- liczba tytułów tzw. książek mówionych - 125 (stan na 31.12.2021 r.), 229 (w ciągu całego 2021 roku)
- liczba tytułów audiobooków wg stanu inwentarza – 1 220 (na 1 385 płytach)
- liczba książek z dużą czcionką (przybliżona) – ok. 134

Od 1998 roku Wypożyczalnia dla Dorosłych prowadzi dział z książką mówioną. W 2021 roku praca z czytelnikiem niewidomym i słabowidzącym była kontynuowana. Zgodnie z założeniami zawartymi w planie pracy w ciągu ubiegłego roku kontynuowano również współpracę z Działem Zbiorów dla Niewidomych Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Warszawie.

Dane liczbowe charakteryzujące czytelnictwo w dziale książki mówionej (stan na dzień 31.12.2021 r.):

- ✓ Liczba zbiorów książki mówionej: 125 tytułów (1 508 kaset)
- ✓ Liczba zarejestrowanych czytelników: 1
- ✓ Liczba odwiedzin: 16
- ✓ Liczba wypożyczeń: 108 tytułów (1 326 kaset)

Na koniec roku sprawozdawczego w dziale z książką mówioną znajdowało się 125 tytułów (1 508 kaset). Zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez czytelników były to książki: sensacyjne, kryminały, obyczajowe, biograficzne, historyczne i romanse. Liczba tytułów książki mówionej udostępnionych czytelnikom w całym 2021 roku była większa i wynosiła 229 pozycji (2.809 kaset), gdyż tytuły wyczytane (wysłuchane) dwa razy w ciągu roku tytuły były wymieniane na nowe w ramach współpracy z Działem Zbiorów dla Niewidomych w Warszawie.

W 2021 roku można było zaobserwować zmniejszenie się liczby czytelników zainteresowanych książką mówioną w porównaniu z rokiem ubiegłym. Regularnie i systematycznie z książki mówionej korzystała tylko jedna osoba.

W ostatnich latach brak zainteresowania książką mówioną spowodowany był systematycznym zmniejszaniem się liczby czytelników, jak również coraz większym zainteresowaniem czytelników audiobookami, które są bardziej poręczne i lżejsze do przenoszenia niż ciężkie, zajmujące dużo miejsca i łatwo psujące się kasetki magnetofonowe. Użytkownikami książki mówionej były od wielu lat te same osoby, w większości starsze, schorowane, nie wychodzące z domu, zaopatrywane w lekturę przez członków rodziny. Z rozmów z tymi osobami wynikało, że są przyzwyczajone do tej formy książek, nie są zainteresowane audiobookami, a lektura stanowi ich jedyną rozrywkę i formę spędzania czasu. Liczba czytelników książki mówionej zmniejszała się rokrocznie z powodu zgonów czytelników lub pogorszenia się ich stanu zdrowia. Innym powodem zaprzestania korzystania z książki mówionej sygnalizowanym przez czytelników była awaria sprzętu odtwarzającego, a ceny nowego stanowiły dla nich barierę finansową. Można wnioskować, że sytuacja naszego działu z książką mówioną nie jest odosobniona, gdyż Dział Zbiorów dla Niewidomych w Warszawie nie inwestuje już w nowe nagrania książek na kasetach magnetofonowych. Ostatnie, najnowsze książki pochodzą z 2011 roku.

6.4. Czy Biblioteka wzbogaciła się w 2021 roku o stanowiska komputerowe lub inne sprzęty przeznaczone i ułatwiające korzystanie z instytucji osobom z dysfunkcją wzroku. Jeżeli tak, to jakie?

W 2021 roku MBP kontynuowała prowadzenie strony internetowej zgodnie ze standardem WCAG.2.1. Dzięki temu ze strony mogą korzystać osoby z dysfunkcjami wzroku, w tym niewidzące i niedowidzące. Strona posiada możliwość powiększania tekstu na stronie głównej i podstronach. Dodatkowo użytkownicy mogą korzystać z dwóch wersji kontrastowych – jasnej z ciemnym tekstem i ciemnej z jasnym tekstem. Strona internetowa MBP dostosowana jest do współpracy z programami czytającymi treści stron www. Teksty na stronie napisane są prostym, zrozumiałym i przystępnym językiem, a zamieszczane zdjęcia są krótko opisane.

6.5. Formy pracy i działania Biblioteki na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób z grup tzw. wykluczonych; współpraca Biblioteki z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz tych grup; w jaki sposób Biblioteka promuje swoje usługi wśród osób niepełnosprawnych.

Biblioteka odgrywa dużą rolę w życiu osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób z grup tzw. wykluczonych. Oprócz oferowania podstawowych usług, takich jak wypożyczanie książek oraz korzystanie z informacji, umożliwiamy im czynny udział w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych o charakterze dydaktycznym, rozrywkowym, a także rehabilitacyjnym.

Często praca z użytkownikiem z tzw. grup wykluczonych przybiera formę indywidualną – nastawioną na bezpośredni kontakt z konkretnym użytkownikiem: pomoc w doborze literatury, pomoc w obsłudze komputera, przy wyszukiwaniu informacji w Internecie, również przy skanowaniu, drukowaniu oraz wysyłaniu wiadomości mailowych.

Wszystkie placówki czeladzkiej biblioteki prowadzą usługę Książka na telefon polegającą na dostarczaniu wybranych materiałów bibliotecznych do miejsca zamieszkania osób, które mogą korzystać z tej oferty.

Z kolei Wypożyczalnia dla Dorosłych prowadzi dział z Książką mówioną, szczególnie adresowany do osób niewidomych i słabowidzących. Na każdą placówkę, specjalnie dla osób z dysfunkcjami wzroku, kupowane są książki z dużą czcionką, ułatwiającą czytanie.

Miejska Biblioteka Publiczna w Czeladzi proponuje różnorodne formy pracy z użytkownikiem tzw. wykluczonym (osobami chorymi, niepełnosprawnymi, seniorami), adresowanymi do szerszego grona odbiorców:

- ✓ promowanie twórczości osób niepełnosprawnych – Wystawa prac podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy Ostoja, wystawa prac uczestników Czeladzkich spotkań plenerowych osób niepełnosprawnych - 9 edycji, wystawa obrazów Grupy Point Sacrum – siedem grzechów głównych, wystawa zbiorów Urszuli Góry W kręgu aniołów.
- ✓ warsztaty dla seniorów z cyklu Słowiańskie ścieżki
- ✓ spotkania dla seniorów z cyklu Słowiańska gimnastyka
- ✓ warsztaty rękodzieła Czeladzkiego Koła Gospodyń Miejskich

- ✓ Komputer bez barier wiekowych – cykl szkoleń dla seniorów z podstaw obsługi komputera i korzystania z internetu; ta forma pracy ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób po 50. roku życia
- ✓ Wypożyczalnia i Czytelnia dla Dzieci i Młodzieży kontynuowała współpracę z nauczycielami i dziećmi z przedszkola i szkoły podstawowej z Zespołu Szkół Specjalnych w Czeladzi, do którego uczęszczają dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym. Podopieczni ZSS zapraszani byli na zajęcia literacko-plastyczne, na których podczas zabawy przekazywaliśmy im różne ciekawe informacje. Oto niektóre tematy zajęć: Dzień życzliwości i pozdrowień, Bajkowe święta, Co zjeść żeby być zdrowym?, Zwierzaki rozrabiaki
- ✓ Filia nr 1 organizowała zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnościami uczęszczającym do Przedszkola nr 7.

Również na terenie Kopalni Kultury odbywały się ciekawe wydarzenia dedykowane seniorom:

- ✓ wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi
- ✓ bezpłatne badania dla Seniorów organizowane przez Wydział Polityki Społecznej UM
- ✓ warsztaty WSB Senior liderem zero waste – cuda z recydingu oraz Senior ekobohaterem – robimy własny zielnik
- ✓ zajęcia Tai Chi
- ✓ zajęcia Joga dla Seniora
- ✓ zajęcia Taniec liniowy
- ✓ zajęcia z rehabilitantem
- ✓ zajęcia wokalne dla dorosłych i seniorów (uczestnicy poznawali tajniki śpiewu i uczyli się prawidłowej emisji głosu)
- ✓ Senioralia 2021 – Dzień Współpracy Międzypokoleniowej organizowane przez Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Projekt „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” jest efektem porozumienia o współpracy zawartego w 2009 roku pomiędzy Gminą Czeladź i Wyższą Szkołą Biznesu w Dąbrowie Górniczej (od 2018 r. Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej). Od października 2011 r. decyzją władz Miasta Czeladź organizatorem i koordynatorem projektu edukacyjnego UTW jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w

Czeladzi. W 2014 roku UTW w Czeladzi został połączony z Uniwersytetem Powszechnym, który do chwili obecnej działa w ramach czeladzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Misją Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi jest przede wszystkim edukacja, możliwość rozwoju zainteresowań, inspiracja do podejmowania nowych wyzwań, aktywizacja społeczna oraz propagowanie zdrowego trybu życia wśród czeladzkich seniorów. Oferta nasza skierowana jest do osób w kategorii wiekowej 50+.

Rok kalendarzowy 2021 był podzielony na Uniwersytecie Trzeciego Wieku na dwa semestry: semestr letni roku akademickiego 2020/2021 i semestr zimowy roku akademickiego 2021/2022. W semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 liczba zapisanych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi wynosiła 337 osób. W roku akademickim 2021/2022 zmalała do 300 osób. Przyczyn owego spadku należy upatrywać w ogłoszonym w Polsce stanie zagrożenia epidemicznego, który zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, trwa nieprzerwanie od 20 marca 2020 r. Jednak wszelkie działania mające na celu poszerzanie oferty oraz dostosowanie jej do potrzeb i zainteresowań seniorów, nawet w tak specyficznym i trudnym czasie, pozwala sądzić, iż liczba osób zainteresowanych będzie stale wzrastać – tak, jak miało to miejsce w poprzednich latach.

W roku 2021 w ramach zajęć i wykładów dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi odbyło się 337 spotkań, w których wzięło udział łącznie 4 957 osób.

W roku sprawozdawczym słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi mieli możliwość wzięcia udziału w 50 wykładach (z czego 26 odbyło się online) przygotowanych przez naszego partnera Akademię WSB w Dąbrowie Górniczej. Oto przykładowe tematy wykładów: *Przeżyć z Tobą całą noc – szerszy wymiar tańca*, *Rowerowa podróż przez Kazachstan*, *Pogoda – czy tylko dla bogaczy?*, *Dlaczego bolą stawy?*, *Dzieje husarii w Polsce*, *W krainie operetki i musicalu – magia muzyki, słowa oraz integracja różnych obszarów sztuki*.

Poza wykładami słuchacze UTW mieli możliwość uczestniczenia w dodatkowych 21 warsztatach (z czego 18 odbyło się online) zaproponowanych i zorganizowanych przez koordynatora. Były to m.in. warsztaty rękodzieła, nauki szycia na maszynie, kulinarne, stolarskie, kompetencji cyfrowych, fotograficzne, ekologiczne.

W 2021 r. seniorzy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi mieli możliwość uczestnictwa w:

- ✓ zajęciach z języka angielskiego,
- ✓ zajęciach z języka niemieckiego,
- ✓ zajęciach z języka włoskiego,

- ✓ zajęciach komputerowych „Komputer bez barier wiekowych: podstawy obsługi komputera”,
- ✓ zajęciach gimnastyki kondycyjnej,
- ✓ zajęciach Nordic Walking (Chodź na kijki),
- ✓ zajęciach muzycznych dla Seniora,
- ✓ spotkania amatorskiego teatru przy UTW,
- ✓ Rummikub Cafe.

Dzięki współpracy Samorządu Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi z Dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej i koordynatorem UTW seniorzy zdecydowali się na skorzystanie z dodatkowej, bogatej oferty zajęć współfinansowanych przez nich samych. Miejska Biblioteka Publiczna organizowała i zapewniała miejsce, gdzie odbywały się zajęcia a słuchacze ponosili koszty wynagrodzenia prowadzącego. W wyniku tej współpracy słuchacze brali udział w następujących zajęciach:

- ✓ zajęcia z rehabilitantem,
- ✓ zajęcia na basenie,
- ✓ kurs tańca liniowego,
- ✓ zajęcia Joga dla Seniora.

Zgodnie z planami na 2021 r. Biblioteka kontynuowała współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych i seniorów:

- ✓ Działem Zbiorów dla Niewidomych Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Warszawie,
- ✓ Środowiskowym Domem Samopomocy „Ostoja”,
- ✓ Domem Pomocy Społecznej Senior,
- ✓ Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „FAMILIA”,
- ✓ Wydziałem Polityki Społecznej UM,
- ✓ Zespołem Szkół Specjalnych w Czeladzi,
- ✓ Akademią Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej – patronat merytoryczny nad UTW.

Osoby niepełnosprawne, chore oraz seniorzy są systematycznie informowane o kierowanej do nich ofercie. Wszelkie inicjatywy i propozycje na bieżąco przekazywane są:

- ✓ na stronie internetowej biblioteki,
- ✓ na profilu Facebook biblioteki,

- ✓ na profilu Facebook Uniwersytetu Trzeciego Wieku, gdzie słuchacze codziennie informowani są o planie pracy na każdy kolejny dzień, na bieżąco przekazywane są im oferty wyjazdów kulturalnych i wycieczek organizowanych przez naszych partnerów, w tym przede wszystkim przez UTW Akademii WSB Dąbrowa Górnicza, jak również relacje z wydarzeń, w których seniorzy UTW Czeladź wzięli udział. Stronę założyła i prowadzi koordynator,
- ✓ w Echu Czeladzi (zakładka dla Seniora): regularnie na początku każdego miesiąca przekazywane są informacje o planach wydarzeń,
- ✓ w postaci informacji sms i telefonicznej: harmonogramy wykładów i innych dużych imprez są wysyłane przez miejskie centrum sms, informacje o zmianach w planie zajęć, zmianie miejsca zajęć, rozpoczynaniu nowych zajęć są wysyłane przez informację sms UTW Czeladź,
- ✓ inne: informacje dot. działań dla osób z grup tzw. wykluczonych w formie e-mail, plakatów i ogłoszeń papierowych wieszane są na tablicy ogłoszeń w Miejskiej Bibliotece Publicznej, Kopalni Kultury, słupach ogłoszeniowych, informacje w postaci ulotek papierowych wręczane są słuchaczom na wykładach.

7. Stan organizacyjny i działalność Biblioteki stopnia powiatowego (opisują tylko biblioteki wypełniające zadania na rzecz bibliotek w powiecie) – nie dotyczy

8. Sprawy kadrowe i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

8.1. Ogólna ocena stanu zatrudnienia, wynagrodzenia, przygotowania zawodowego pracowników.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. MPB w Czeladzi zatrudniała 36 osób (było to 33,75 etatu przeliczeniowego). Dane według złożonego sprawozdania statystycznego.

Grupa pracowników	Liczba osób
Pracownicy merytoryczni	17
Pracownicy administracyjni (w tym Pracownicy Kopalni Kultury -6 osób)	14
Pracownicy obsługi (w tym pracownicy Kopalni Kultury – 1 osoba)	5
Razem liczba zatrudnionych osób	36

Kadra bibliotekarska jest stała, dobrze przygotowana do wykonywania swojego zawodu:

- 13 osób posiada wykształcenie wyższe bibliotekarskie

- 3 osoby posiadają wykształcenie wyższe
- 1 osoba posiada wykształcenie na poziomie studium bibliotekarskiego

W roku sprawozdawczym, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, odbyła się tylko jedna praktyka studencka (po pierwszym roku studiów). Biblioteka nie współpracowała z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ani w ramach wolontariatu

8.2. Średnia płaca brutto w przeliczeniu na etat z uwzględnieniem wszystkich składników: tzn. płaca zasadnicza, dodatki: funkcyjny, stażowy, inne, premie (bez nagród)

- pracowników merytorycznych – 3 730,83 zł
- pracowników administracyjnych – 5 274,82 zł
- pracowników obsługi - 3 509,89 zł

8.3. Udział pracowników w różnych formach doskonalenia (kursy, szkolenia, konferencje) – tematyka, organizatorzy (stacjonarnie i online)

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Kurs obsługi wciągników i wciągarek z poziomu roboczego	Galileum ul. Pszczyńska 114 44-100 Gliwice	2 osoby
Działaj z dwiema siostrami! Książkowe inspiracje do działań warsztatowych	Wydawnictwo Dwie Siostry	3 osoby
„Akcja Żonkile – szkolenie dla bibliotekarek i bibliotekarzy, osób pracujących w instytucjach kultury”	Muzeum POLIN	2 osoby
„Noc Bibliotek”	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	1 osoba
„Piszemy wnioski do programów MKiDM 2022”	Good Books	2 osoby
„Nic, co ludzkie, nie jest nam obce! – lekcja historii z Piotrem Sochą”	Wydawnictwo Dwie Siostry	2 osoby
„4. Runda Programu Rozwoju Bibliotek”	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
„4. Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Jak zgłosić bibliotekę?”	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
Spotkanie organizacyjne projektu sieciującego „Nie siedź – siecuj”(online)	Biblioteka Śląska	1 osoba

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Webinarium projektu sieciującego „Nie siedź – sieciuj”(online)	Biblioteka Śląska	1 osoba
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Zjazd 1: Dobrze się spotkać, czyli warsztat o pracy w zespole i technikach facylitacji (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Zjazd 2: Dobrze jest pytać, czyli warsztat o diagnozie lokalnej (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	3 osoby
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Dobre spotkanie – jak to zrobić? (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Karty „Ćwiczenia z ciekawości”	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	3 osoby
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Zjazd 3: Dobrze jest wiedzieć po co, czyli warsztat o wizji i misji biblioteki – (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	3 osoby
Webinarium „O trendach i wyzwaniach współczesności” (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	5 osób
4 Runda Programu Rozwoju Bibliotek. Zjazd 4: Dobrze jest się rozwijać, czyli warsztat o formułowaniu celów i planowaniu działań (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	3 osoby
Webinarium „Młodzi – co o nich wiemy? Uroki raportów” (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	4 osoby
Webinarium projektu sieciującego „Nie siedź – sieciuj” (online)	Biblioteka Śląska	1 osoba
Współczesne Łęckie i Orzelskie. Jaka jest dzisiaj kobieca bohaterka powieści realistycznej?	Biblioteka Śląska	1 osoba
Oswajanie tabu w dzisiejszej literaturze dla dzieci i młodzieży.	Biblioteka Śląska	1 osoba
Mała książka – wielka zabawa	Instytut Książki	1 osoba

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Narzędzie wspierające proces diagnozy lokalnej w bibliotekach : Ćwiczenia z ciekawości (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
Kongres Bibliotek : Na zdrowie! - jak zadbać o równowagę w życiu, relacjach i w świecie? (online)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
Czytanie wrażeńiowe – szkolenie online	Redakcja czasopisma Biblioteka Publiczna	1 osoba
Do czytania! Pierwsze samodzielne lektury	Wydawnictwo Dwie Siostry	1 osoba
Gramy w zielone! Przyrodnicze i proekologiczne tytuły z oferty Dwoch Sióstr	Wydawnictwo Dwie Siostry	1 osoba
Na tropie ekologii – lekcja przyrody z Danielem Mizielińskim	Wydawnictwo Dwie Siostry	1 osoba
Podatek VAT w instytucjach kultury	Biuro Audytorskie „FK-Bad” w Krakowie	1 osoba
Podatek dochodowy od osób prawnych w instytucjach kultury	Biuro Audytorskie „FK-Bad” w Krakowie	1 osoba
Aplikacje Mobilne – czego używać żeby pracowało się lepiej	Oleśnicka Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Oleśnicy	1 osoba
Podatek VAT w instytucjach kultury w 2021 – zmiany i planowane zmiany w 2022	Instytut Myśli Polskiej im. W. Korfanteo w Katowicach	1 osoba
Czas pracy i tworzenie harmonogramów	Ośrodek Wspierania Administracji Lokalnej OWAL	1 osoba

8.4. **Instruktorzy (miejscy, powiatowi) – liczba instruktorów, liczba etatów instruktorskich, zakres obowiązków, dodatek funkcyjny TAK/NIE.** – nie dotyczy

9. Finansowanie

9.1. **Wielkość budżetu Biblioteki w 2020 r.** - ogółem 2 898 319,31 zł.

9.2. **Koszty utrzymania** ogółem 309 097,85 zł

9.3. **Dochody własne** ogółem 112 521,09 zł

9.4. **Darowizny rzeczowe** – 37 832,41 (w tym książki 31 272,03, odpis amortyzacyjny darowizny 6560,38)

9.5. **Inne środki finansowe pozyskane przez Bibliotekę** - ogółem 48 763,52zł, w tym

9.5.1 Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- wysokość środków 13 747,00zł (Partnerstwo dla książki: (Po)dziel się pasją!)

- wysokość środków 22 938,00 zł (Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych)
- 9.5.2 Z fundacji (podać nazwę) – nie dotyczy
- 9.5.3 Z innych źródeł (podać z jakich) Urząd Miasta Czeladź
- wysokość środków 12 078,52 zł
  - tytuł projektu: Lato w mieście
- 9.5.4 Budżet partycypacyjny (obywatelski) – nie dotyczy